

ELŐFIZETÉS

BELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos perit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, augusztus 2.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelők: A Náci bácsi kabinetje.
- Városi tisztviselők fizetésrendezése.
- Orgról, aki nem fizet pótdótot.
- Milyen az erkölcsmentő kép?
- A báró ur.
- A brádi aranybánya. Irta: Papp Károly dr.
- A jószág helyi felölt pénzse.
- Botrány a rendőrségen.
- Csak nyugatiasan.
- Gyémánt helyett kavics.
- As aszonyok réme.
- A nagyőrösi választás.
- Agyonharapott honvéd.
- Bevonulnak az újoncok.
- Ügyvédek Polónyi ellen.
- A Jekelfalussy-botrány.
- Hol a Komjáthy pénzse.
- Szabálytalanságok a városonál.
- Úti ruhák.
- Tárcs: A lelkiismeret. Irta: Lia.
- Csarnok: Az elkésett levél. Irta: Simon V.

A Náci bácsi kabinetje.

Arad, augusztus 1.

Wekerle-miniszterium... Emlékszenek még az általános öröme, ujongásra, amelyet ez a két szó okozott? Mibelyt arról szó volt, mindenki bizni kezdett a kibontakozásban, az új idők hajnalhasadásában. Az a kabinet, amely Wekerle nevével ékeskedhetik, amelyet az a férfi vezet, aki legyűrte Magyarország államháztartásának szörnyét, a deficitet, akit az egyházpolitikai időkben a népszerűség olyan hullámai vettek körül, mint aminőkben miniszter azóta se fürdött, az a kabinet a legnagyobb várakozásokat keltheti fel az országban, s annak a kabinetnek nem

kell attól tartania, hogy e várakozásokat nem tudja beváltani.

Azóta kiderült, hogy ez a miniszterium nem Wekerle-mi iszterium. Wekerle ugyan az elnöke, de ő csak arra való, hogy a szimpátiát arassa a kabinet számára, hogy takargassa a hibákat, amelyek a kabinet zsákjából itt-ott kiütnek. A valóságban, ha Wekerle az ő éles szemével vizsgálja a helyzetet, azt kell látnia, hogy a miniszteriumnak karakterét, irányát nem ő adja meg, és hogy tulajdonképpen az a „szürke ember” ő, aki tavaly, Lukács László kibontakozási kísérlete idején oly nagyon kerestetett.

Ez a miniszterium: a Náci bácsi kabinetje. Darányi Ignác, akinek a hazai gazdasági egyesületek kiutalványozták a „gazda atyja”, a „nép atyja” s több eféle címet. S miután ennyire benn van az atyai szerepben Náci bácsi, a kormány minden ténykedése az ő atyáskodásának nyomait viseli.

Polónyi a szocialista Világszabadság című ujság kedvéért föltámasztotta az éjjeli ügyészt és megcsinálta a precedenst, amelylyel bármelyik lap nyakába lehet akasztani a hurkot. Mikor a botrányt sokáig firtatták, mi derült ki? Az, hogy Polónyi paragrafuscsavarásai e remekét Darányi Ignác kedvéért tette, aki féltette a gazdákat az aratósztrájkától, amelyet ennek az ujságnak cikke biztosan földidézett volna.

Andrássy Gyula a földmunkások egyesületeire hirdetett statáriumot. Kinek kedvéért történt mindez? Náci bácsi kedvé-

ért, aki még a Köztelekről hozta vissza azt a meggyőződést, hogy az összes mezőgazdasági problémák megoldatnak, ha a munkásegysületeket becsukják.

S itt van Jekelfalussy botránya. Szinte várni lehetett, hogy itt is elő fog tűnni a Náci bácsi csodatevő keze. Ugy is volt. Náci bácsi világosította föl jószíven Jekelfalussyt, hogy az a bizonyos Kovács nem ispán, miután nem végezte el a magyarvári akadémiát, hanem béresgazda, cseléd, számadó bojtár, akit tehát a csendőrökkel joga van letartóztatni, ha az elpredált lucerna árát meg nem fizeti.

Wekerle tehát elnököl, a többi miniszterek aláírnak, tesznek-vesznek, — de Darányi Ignác kormányoz. Neki joga van minden resszortba beártani magát, s mindenik resszortban az történik, a mit ő akar.

Miért van mindez? Nos, ez nem csupán a Náci bácsi egyéni szeretetreméltóságán, a fekete cvikkerje mögé rejtett szép szeméin mulik. Hanem Náci bácsi a gazdák minisztere. Nem azért, mert a földmivelési tárcát viseli; hiszen ugyan ezen tárcs államtitkárával, Mezőssy Bélával alig tartanak valami közösséget a gazdák. Darányi lehetne a király személye körüli, vagy horvát-szlavon miniszter, mégis a gazdák minisztere volna. Mert az agráriusok tüzhelyéről, a Köztelekről magával hozta annak egész programját, s ha valamiben segítségre van szüksége, az agráriusokban keresi az erőt.

Es ez a kormány, a melynek többségében a mágnások és nagybirtokosok oly

A lelkiismeret.

Irta: Lia.

(Kelemes nyári este. A ligasban lévő padon ülnek. A férfi szerelmesen simul a leányhoz; epedő tekintetét egy percre sem veszi le róla. Arcát boldog mosoly árnyékolja be, a míg szerelmes szavaival elárasztja a leányt.)

Elie: Ne folytassa tovább...

Benő (csodálkozva meresztli lázasan égő szeméit a leányra és elhalványul): Hogyan mondja édes Elie? Hogy ne folytassam tovább? Ezt nem értem...

Elie (halkan, fátyolozott hangon): Tudom, hogy nem érti és azt is tudom, hogy furcsának tetszem e percben maga előtt.

Benő (arca különféle színeket játszik e szavak hallatára, majd közelebb húzódik a leányhoz és a keze után nyúl)

Elie: Kérem, ne húzódjék hozzám...

Benő: De a mikor úgy szerettem... Oly kimondhatatlanul...

Elie (leeresztli szemhéjait és az ajka vo-

Benő: Elízem, mi történt magával? Miért olyan kedvetlen? Hova lett az az édes, elbájoló tekintete, a melylyel oly boldogságot szerez-

nekem. Magának valami baja van, amit titkol elöttem. Szóljon, egyetlenem. Tudja, hogy a maga hallgatagsága engem is elkedvetlenít. Mi bántja? Miért szomorkodik?

Elie (lehajtja fejét és a hangja remeg): A lelki-furdalás gyötör... Nem tudok nyugodni tőle...

Benő (csodálkozva): Lelki-furdalás? Aztán miért nem hagyja nyugodni ez?

Elie (akadozva): Ne faggasson, kérem... Nem tudok beszélni, mert a szó a torkomon reked. Ugye Benő, még sohasem látott ily kedélyállapotban? Különösnek tetszem maga előtt? Ugye?

Benő (izgatott hangon): Miért leplezi elöttem, édesem, e vitelkedésének okát?... E percben nem ismerem magában arra a vidám Elizre, aki édes mosolyával és légyan csengő kedves szavaival úgy boldogítani tudja lelke-met. Beszéljen kedvesem... Ugye megfogadta, hogy őszinte bizalommal viselkedik mindig irányomban? Ez hát a bizalom, angyalom? Miért néz oly elborult homlokkal reám? Talán megbántottam e szavaimmal? Oh, akkor bocsásson meg. Nem szemrehányás akarez lenni. Inkább az életemet áldoznám fel, mintsem önt valamivel megbántanám... Mert hiszen tudja, hogy mennyire szeretem. Ugye tudja, ugye érzi?...

Elie (megragadja a férfi kezét, arca ijesz-

tően sápadtá válik, remegő ajkat izgatottan harapdálja és szemébe könny rezeg.)

Benő: De Elízem! Mi van magával?

Elie: Igazán szeret Benő? Szívéből?

Benő: Imádom, édesem! Szívemből imádom. Vagy talán kételkedik ebben?

Elie: Nem kételkedem... Tudom, hogy szeret. De éppen azt akarom, hogy ne szeressen, jó Benő...

Benő (merően néz a leányra és idegesen harapdálja bajuszának végét): Teljesen extázisba hoz e viselkedésével és e szavaival. Milyen beszélhet így! Mindig oly szeretetreméltó és jóindulatu volt velem szemben. Miért változott meg így egyszerre irányomban? Hiszen eddig oly őszintén erősítgette, hogy szeret. Miért cálólja meg most saját magát s miért utasítja vissza szerelmemet?

Elie: Mert nem érdemlem meg ezt. Erti? Figyeljen reám. Látom, hogy nem lehet tovább leplezni e dolgot. Végre is nem folytatom magamba ezt. Mert ezzel csak vétkeznék. Igen, nagyon, de nagyon vétkeznék maga ellen...

Benő (növekvő izgalommal): Halljam már szavát, mert megöl a nyugtalanság...

Elie (akadozva, remegő hangon): Oly nehezemre esik beszélni... Félek, hogy elátkoz, ha a valóságot tárom maga elé. Fogadja meg, hogy ezt nem teszi... Hisz maga oly jó! Tehát hallgasson meg. Ugye, e pillanatban olyannak jövök elő, mint valami elmezavaró-

imponáló helyet foglalnak el, roppantul respektálja az agráriusokat. És ezért van döntő szava a minisztertanácsban Náci bácsinak, a ki közülük való, s a ki az ő nevükben szokott beszélni. Amit ő mond, az magában rejti az agráriusok előzetes megbizását és utólagos jóváhagyását. Hát hogyné történe mindenben az, amit Darányi Ignác akar?

Az októberig tartó szünet alatt, úgy mondják, a kormány dolgozni fog. Érdeklődéssel várjuk a munkáját. És ne vétesék tőlünk, a toll napszámosaitól rossz néven, ha az érdeklődésünk csucsa a készülő új sajtótörvény felé húzódik. A néppárt hivatalos alapja annyit jelez erről, hogy majd kitűnik, milyen sajtószabadság való Magyarországnak. De mindjárt hozza is teszi, hogy az olyan „népnek“, a mely a Jekelfalussy dolgában firtatni valót talál, deres és kutyakorbács való, nem sajtószabadság. Majd meglátjuk, meg hozza-e az előbbi kettőt az őszig nekünk a Darányi Náci jósa, — s majd megvállik, hogy minő áldások fognak az ő akarata folytán az egyes miniszteri tárcák csatornáin keresztül az ország nyakába szakadni.

Wekerle Sándor jeles ember, de az első miniszterelnöksége idején sem ő adta meg a kabinetjének jellegét. Akkor is az előtérben állott s mögötte egy másik miniszter végezte a munkát, a melynek dicsősége a Wekerle-kabinet nevéhez fonódott. Akkor az a miniszter Szilágyi Dezső volt. Most Darányi Ignác a mozgató szelleme Wekerle kabinetjének. S Szilágyi Dezső nem szerethetett annyi fényt, népszerűséget Wekerlénak, a meynyit Náci bácsi hamarosan le nem szedhet a fejéről.

Örgróf,

aki nem fizet pótdadót.

(A jószágigazgató ur cáfol.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara évkönyvének megjelenésekor szelvényben-hosszában tárgyalt a sajtó a csongrádmezei Pallavicini

hitbizomány ama gyönyörűsége rendszerét, hogy a községi teherviselés alól kibujni akarva, uradalmi álközségeket létesített, ezekben 45 százalékos pótdadót fizet, míg az uradalmat környező igazi községek 100 százalékos és még ennél is magasabb pótdadó alatt roskadoznak.

Az örgróf urnak nem nagyon tetszhetett, hogy ezt a népnuzó üzelmét nyilvánosság elé vitte a sajtó, mert Novák József jószágigazgató ur — bizonyára az örgróf utasításából — most kísérletet tett, hogy a fővárosi lapokban megcáfolja a hitbizomány községi visszaéléséről közölt tudósításokat. A jószágigazgató abba kapaszkodik bele, hogy azok az adatok, amelyek a hitbizomány községi politikáját megvilágítják, nem foglaltatnak a kamara Évkönyvében, tehát az egész szenzációt alaptalan híresztelésnek jelenti ki.

Mi ezt a cikket a Szegedi Újság című lap társunktól vettük át s a Magyar Hírlap szerkesztősége telefonon közölte velünk tegnap délután, hogy a hitbizomány részéről cáfolattal árasztották el a lapokat. A Szegedi Újság az érdekelt szerkesztőségek és illetékes köröknek ebben az ügyben a következő felvilágosítást nyújtja, ami magában foglalja a valóságot:

Tény, hogy a kamara Évkönyve statisztikai adatokat nem sorol föl a Pallavicini hitbizomány községrendszerére ellen. Az Évkönyv külön fejezetben tárgyalja az alföldi munkáviszonyokat s e fejezet keretében részletesen foglalkozik a csongrádmezei munkásnép helyzetével, az ennek javítását célzó mozgalmakkal s itt a következőket mondja:

„Nem kevésbé fontos azon, a még 1904. év folyamán Kelemen Béla dr. országgyűlési képviselő által a vármegyei közgyűlésen megindított mozgalom, hogy a Csongrádmezeiben levő számos uradalmi község megszűntessék s azok fontos gazdasági és kulturális érdekekből a szomszédos városokhoz és nagyobb községekhez csatoltassanak, mert így az uradalmak községi pótdadófizetési kötelezettsége a nép jóléti intézményeknek fejlesztéséhez jobban ki lenne használható.”

Ennyit mond a Pallavicini uradalom községi rendszeréről maga az Évkönyv. A lapok pedig érdekesnek tartották, hogy az itt is eléggé jellemzett községi rendszert a hiteles adatok közreadásával még alaposabban megvilágosítsák.

Tehát nem az a kérdés, hogy a kamara

évkönyvében mi van, mi nincs, hanem hogy Pallavicini örgróf ur mennyi pótdadót fizet, szemben a nincsetlen földnépével? Azért csinálta-e az uradalmi álközségeket, hogy a pótdadóterhet alól csaknem egészen kibujjon?

Köztudomású, pozitív tényeket a sánda mészárosként fellépő jószágigazgató, bármily nagy potentátnak képzelje is magát, holmi cáfolatokkal le nem tagadhat. De annál kiáltóbb az uradalom eljárásának elítélendő volta, mert hiszen tény, hogy Kelemen Béla országgyűlési képviselő a vármegyében az uradalmak községi rendszere ellen valóságos hadjáratot indított, sőt azok visszaéléseit az országgyűlés színe előtt is feltárta. Megyeszerte régtől fogva közismert tények ezek. Kelemen Béla eszterdők óta folytatja a harcot a fönnálló állapot ellen. Két esztendő előtt Csongrádban mindenféle népgyűlések voltak e tárgyban, a törvényhatósági bizottság is foglalkozott a dologgal. Kelemen Béla munkát is adott ki róla. Kelemen a képviselőházban is szóvá tette egy régebbi felszólalásában a Pallavicini uradalom ügyét és a többi között szót a megyei utrendszerről, amely a megyei közigazgatási- és agrár-politika egy külön fejezetét képezi: az egész megyében — lehet mondani. — nincs olyan út, amely a közt szolgálná és ne a Pallavicini uradalom érdekeit.

Amit az örgróf ur csalafinta közjogi politikájáról a lapok írtak, mindenben megfelel a valóságnak s így ez a legújabb sokszoros ezer holdas humbug nagy megbotrátkozást fog kelteni az egész vármegyében.

Milyen az erkölcsrontó kép?

(Pikáns anekdoták.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

A berlini törvényszék porba fogott egy könyvkereskedőt, a kínai a párisi Sealban kiállított képeknek levelezőlapra nyomtatott reprodukcióját elkobozták. A bíróság felmentette a könyvkereskedőt még pedig a következő megokolással:

— Nem szabad megfélemlkezni arról, hogy vannak képek, melyek muzeumban vagy tárlaton vannak kiállítva és érzéki tárgyakkal sem sértik a szeméremérzést, míg ugyanezeknek a képeknek a reprodukciója erkölcsstelen jellegű lehet. Az ilyen reprodukciót csak akkor

dott . . . A hangom ingerült, a tekintetem betegesen lázas, a viselkedésem excentrikus . . . De nem segíthetek e külső jelenségeken. Én nagyon szerencsétlen vagyok Benő! . . . De nemcsak hogy szerencsétlen, hanem ehhez még bűnös is!

Benő: Bűnös? Maga bűnös? Ez két összefergethetlen fogalom . . .

Eliz (összetett kézzel): Majd megtudja mi a bűnöm. Elmondok mindent . . . De mindennekellőt arra akarom kérni, hogy mondjon le rólam! . . . Az utóbbi napokban többször hangoztatta előttem, hogy nemsokára megkéri anyámtól kezemet . . . Ne tegye ezt . . . Sohasse képzelje az én életemet a magához láncolva, mert én a hitvesem nem lehetek . . . Én bűnös vagyok Benő! Vétkeztem, midőn azt állítottam, hogy szeretem, midőn azt mondtam, hogy érzelmeim viszonzom . . . Pedig őszintén, szívem mélyéből viszonztam ezt . . . Szenvedélyesen tudtam szeretni, ebben nem kételkedhetett soha. Ugye nem? És éppen ez az igazi vétkem. Mert én nem magát, hanem a maga személyében egy „másikat“ szerettem . . . Zsarnoki módon, csupa önszeretetből elraboltam a maga szívét, elkábítottam a lelkét, csak hogy saját kéjelgésemet kielégíthessem . . . Olyan volt az a „másik“, mint maga. Az arca, a hangja, a tekintete, minden . . . minden . . . És oly nagyon szerettem őt . . . Oly kimondhatatlanul . . . De a kegyetlen sors elválasztott egy másiktól . . . Én reményeimtől megfosztva foly-

tattam tovább életemet. Minden illuziót kiölt belőlem a fájdalom és bár a világ előtt mosolyogva haladtam tovább életem útjain, addig szívemet, mint a féreg, úgy rágta a bánat, a szenvedés . . .

Aztán utamba tévedt maga. Mikor megpillantottam, valami ellenállhatatlanul vonzott magához, mert a maga személyében az „ő“ képmását fedeztem fel és kitört bennem valami fájdalmas szenvedély, mely megsebzett szívemben felidézte teljesen a múlt boldog emlékeit. Ha ekkor mindjárt az ész szavára hallgatók, kerülőm kellett volna a maga személyét, de az elfoglaltság nem hagyott józanul gondolkodni. Onzó voltam, illetve csak a szívem volt az! . . . És ennek nem tudtam parancsolni. Meggondolatlanul idéztem elő olyan helyzetet, melyből mindkettőnknek szomorú és nehéz a kimenekülés . . . Szerelmet hazudtam! Igen, hazudtam magának, Benő! Mert ha keze kezemben pihent, ha tekintetünket összekapcsoltuk, úgy véltem, mintha az a „másik“ nézne reám, vagy ha vállamra dülve, szerelmet esküdött nekem, úgy éreztem, mintha amannak a feje pihenne vállamon . . . Mindig csak amazt láttam lelki szemem előtt . . . Vessen meg! Vessen meg az emlékeimet és feledjen el . . .

Benő (homlokára szorítja kezét és arcának kifejezése olyan, mint egy meggyötört mártír): Hát miért üzött belőlem játékot, Eliz? Miért törtéte össze a szívemet. Miért nem taszított el

mindjárt magától, még mikor nem volt megsebezve a lelkem . . .

Eliz (zavaros szemmel): Mert onzó voltam . . . Nem gondoltam soha arra, hogy amit teszek, azzal valami bajt idézhetek elő. Nem gondoltam semmire, csak szívem jogait elégtettem ki . . . Egész lelkem beleveszett a múlt emlékeibe és mint a ki valami hipnózis hatalma alatt áll, észnélkül, öntudatlanul átadtam magam érzelmeimnek és beteges szenvedéssel vonzódtam magához, mert minden egyes szava arra a „másik“ra emlékeztetett . . . Eddig magamba rejtettem e titkot . . . Tudom, hogy kegyetlen dolgot követtem el. Hazugság volt a mosolyom, a szavam, a tekintetem, az ölelésem, a csókom . . . Bocsásson meg! Lássá, hogy most vezekelek. Bocsásson meg egy szerencsétlen összerencsölt szívnek; egy nagyon boldogtalan, meggyötört léleknek! Hiszen maga férfi! a ki könnyen talál enyhülést, a ki hamar feled . . . Majd csak kiveszek én is emlékezetéből . . . Miért is hozott össze minket a sors? Hogy megkeserítse mindkettőnk életét?

Benő (lesujtva): Ah, Eliz! Mit tett velem? Miért hagyta kifejlődni szívemben az érzelmeiket? Miért engedte, hogy rabja legyek? . . . Inkább taszított volna el kegyetlenül magától.

Eliz (aléltan a pad karjára dől): Alig van erőm beszélni . . . Reszketek . . . Oly kábult vagyok. Ne haragudjon reám. Hiszen én csak maga végett rántottam le a leplet, mivel nem

lehet erköcstelennek mondani, ha a sokszorosítás módja elárulja, hogy a reprodukálás célja az volt, hogy megismertesse a közönséget a francia művészettel, mert nem mehet mindenki Párisba az eredeti képeket megnézni. Mivel a képeslevelezőlapok önálló műtárgyak reprodukciói és művészi élvezet nyújtására alkalmasak, nem lehet őket erköcstelennek minősíteni.

Az ügyész főlegbevitelt a fölmentő ítélet ellen s a főbbviteli tanács megváltoztatta az elsőbíró ítéletét. A tanács ezt mondta:

— Első sorban meg kell állapítani, hogy egyáltalán milyen mértékben lehet egy műalkotás erköcstelen. A valódi műtárgyra nem alkalmazhatjuk az erköcstelen jelzőt, mert a művészi szándék és hatás annyira előtérben van itt, hogy a mi a szemérmest sérthetné, a kifejezett gondolat világosságában elveszíté bántó jellemét. Azt azonban még sem lehet mondani, hogy a művészetnek minden alkotása, csak azért, mert művészi technikával készült és művészi célt követ, már bele sem kerülhet az erköcstelenség szférájába; a szónak a legnemesebb értelmében műalkotás nem lehet erköcstelen, hanem azért a művészetnek lehetnek erköcstelen alkotásai.

Ha az elsőbíró azt mondja, hogy a reprodukciót csak akkor lehet erköcstelennek mondani, ha a sokszorosítás módja elárulja, hogy a reprodukálás célja az érzékiség felkeltése volt, akkor a főbbviteli bíróság véleménye az, hogy ez a megokolás a reprodukció módját homályosan határozza meg. Nem mondja meg ugyanis, hogy a technikájáról, vagy a terjesztésének módjáról ítélt-e?

Mivel a reprodukció technikája az erköcstelenséget éppen nem zárja ki, a terjesztés pedig ebben az esetben a legnagyobb nyilvánosság előtt történt, a bíróság bünsnek találta a könyvkereskedőt és husz márká pénzbüntetésre ítélte.

A báró ur.

(Letartóztatás a Stefánia-uton.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 1.

Erdekes fogást tett a napokban a fővárosi rendőrség. Az éjjeli mulató helyek egyik közismert, elegáns alakjára tette rá kezét a berlini rendőrség megkeresése alapján. Az eset mindennapos. A „báró ur“, a hogy magát az elő-

akarom, hogy boldogtalan legyen. Mert tegyük fel, hogy ha mindezt elhallgatnám és a felesége lennék, „élő hazugságot“ vinné házába, egész életén keresztül csálnám a lelkét és soha, soha sem lehetne közöttünk oly zavartalan, igaz boldogság, mint az egymást szerető szívekénél. Tudom, hogy maga imádna engem, mint kis feleségét, de én sohasem tudnám igazán szívből viszonzni ezt, mert egyre gyötörne a lelklismeret és örökösön kísérne a „réginek“ zelleme, mely csokolódzás és ölelés közben is keresztül suhanna közöttünk... Nem, nem akarom megméltelyezni örökre az életét... már nagyobb bűn volna minden bűnnél a

nyilván

Benedek (degesen harapdálja ajkát és sötéten néz maga elé)
Élő (szívéhez kap): Eppen ma egy éve, hogy elvesztettém őt... Akkor is így szép holdvilágos este volt. Ma egy éve, hogy elalt ajkán a szó, elszállt arcáról a mosoly, az az édes mosoly, mely úgy boldogítani tudta lelkemet... Most már nincs... Nincs! Csak az emléke él! A teste, a lelke megsemmisült... Meghalt... Mily jó volna már nekem is pihenni mellette...

(Valahonnan egy szivrehatóan szomorú nótá elhaló akkordjal szállnak feljűk. Mindketten lehajlítják fejüket, fájdalmas sóhaj rebben el ajkukon és szemükben könny csillog. Teljesen lesujtva keseregnek mindketten boldogtalan szerelmük fölött.)

kelő idegen kiadta, sikkasztott. Csábította a gondtalan, előkelő élet, a melyet mint szegény iroda-hivatalnok csak üvegen keresztül csodálhatott. Az első pillanat, a mely alkalmat nyújtott a sikkasztásra, elszédítette. Es egyenesen vonatra lőtt, hogy Bécsben, majd Budapesten pár hét alatt pezsgős poharak, éjjeli tündérek társaságában eltékozzolja a pénzt, míg otthon szegény öreg anyja és felesége a legnagyobb nyomorban sanyıldtek.

Seltzer Stahn Ernő egy vasútépítő társaságnál volt alkalmazva mint irodatiszt. Májusban történt, hogy nagyobb összeget, négyezer márkát bíztak rá, a melyet egy bankba kellett volna befizetnie. Seltzer azonban a potsdami pályaudvarra sietett a banképület helyett és egyenesen Bécsbe váltott magának egy elsőosztályú jegyet. Bécsben azután elegánsan kiöltözködött, számozatlan fogatott bérélt és éjjelenként sorra járta a mulatókat. A Venedig in Wien pezsgős pavilonjaiban csakhamar nagy közkedveltségre tett szert a snájdig báró, a ki két kézzel szórta a pénzt.

A bécsi mámor éjszakák után Budapestet kereste föl, a melyről annyi szépet, csábítót hallott már. Es Pesten folyt tovább az örült tobzódás, fékevesztett mulatozás. A Moulin Rouge minden este vendégül látta az elegáns fiatal embert, a kiben senkisémet sejtette volna a hajdani szegény komptoárját, a mint vidám zene, csengő leánykacaj mellett előkelő mozdulattal emelte ajkaihoz a gyöngyöző pezsgőt.

A sikkasztott pénz, természetesen, rohamos gyorsasággal fogyott. Es mikor délfelé kabult fejjel, keserű szájjal ébredve megtapogatta egyre soványodó tárcáját, a báró ur könnyed legyintéssel és mélabus mesolylyal mondta:

— Eh mit! Ugyis előbb-utóbb hurokra kerülök. Legalább addig éljek jól!

Ez a bus elősejtelve csakugyan nem csal. A rendőrség figyelmes lett a feltűnően költséző gavallérra. Közben megérkezett a berlini rendőrségtől is az értesítés. Es a napokban épp abban a pillanatban tartóztatták le a detektívek, a mikor egy ragyogóan elegáns és szép leánnyal gummiráderezett a Stefánia-uton. A leány sikoltozni kezdett, a báró ur tiltakozott és csak hamar nagy csődület támadt a fogat körül, a mely kíváncsian lesté a fejleményeket.

— Kérem, nekem utasításom van arra, hogy letartóztassam — mondta a detektív. — Majd a kapitányságon kiderül, ha csakugyan tévedés van a dologban.

Seltzer megőrizte hidegvérét.

— Valami ostoba tévedésről lehet szó — fordult vissza a bájos hölgyhöz. De a pillantásában mélabus rezignáció csillogott. Isten veled, ti szép nők, vidám éjszakák, pazar pezsgők, gondtalan élet, — én messze elmegyek.

Es ment is vadonatúj lakkcipőben, csodásan vasalt nadrágban, monoklivával a szemén, — de meggörnyedő derékkal és fáradt, szomorú léptekkel.

Most már ismét Berlinben van, a honnan világlátó körutjára elindult. Es a tegnapi napon odaállt bírái elé, a kik azonban elnéző enyhességgel törtek pálcát az eltévedt irodatiszt felett. Négy hónapra ítelték az orvosszakértők véleménye alapján, a kik nagyfokú idégességet és degeneráltságot konstataáltak a vádlotton. A tárgyalás folyamán kiderült az is, hogy Seltzer igen jó családból származik. Atyja igen magas állású hivatalnok volt, de az ivásnak adta magát és állandóan rettegésben tartotta az egész családot. A vádlott egy ilyen családi jelenet után hagyta ott a szülői házat és az iskolát.

Városi tisztviselők fizetésrendezése.

(Andrássy miniszter emléke.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 1.

A belügyi kormány a belügyi reformokkal kapcsolatban hír szerint gondoskodni kíván a városi és vármegyei tisztviselők anyagi helyzetéről s illetve fizetésük rendezéséről. A kormány a városok állami dotációjának keretében a tisztviselők fizetésrendezése céljából ott, ahol szükségesnek mutatkozik, megokolt és méltánylást érdemlő esetekben, a hozzájárulási összeg arányában megfelelő összeget bocsát a törvényhatósági költségvetések rendelkezésére.

Nemrég több városi törvényhatóság jóváhagyás végett föltérjesztette Andrássy Gyula gróf belügyminiszterhez a városi tisztviselők fizetésrendezése dolgában hozott közgyűlési határozatokat s erre a belügyminiszter a következő rendeletet intézte az illető törvényhatóságokhoz:

„Habár teljesen helyeslem a városok közönségének ama törekvéseit, hogy tisztviselőik és egyéb alkalmazottaik javadalmazásának emelése útján, nagy áldozatok árán is megfelelő képzettségű és anyagi gondoktól mentesített tisztikart ohajtanak biztosítani és ennek segélyével a városi közigazgatásnak szilárd alapot kívánnak vetni, mégis a szabályrendeleteket bemutatott alakjukban elvi szempontból sem hagyhatom jóvá.

Ugyanis első sorban nem helyeslem azt, hogy a tisztviselők és alkalmazottak fizetésrendezési illetményeinek meghatározása a városi szervezési szabályrendeletekből kiszakítottan, külön szabályrendelet útján eszközöltessék. A tisztviselők és egyéb alkalmazottak létszáma és javadalmazása a szervezeti szabályrendeletnek oly elválaszthatatlan alkatelemét képezi, hogy az csak ennek keretében, ezzel szoros vonatkozásban nyerhet helyes megállapítást.

Arra való tekintettel, hogy a városok szervezési szabályrendeleteinek újonnan megalapítására vonatkozó munkálatok ugyanis folyamatban vannak, a városi tisztviselők fizetésrendezésének kérdését csakis az újonnan alkotandó szervezési szabályrendelet keretében tartom eszközölhetőnek.“

A brádi aranybánya.

Írta: Papp Károly dr.

A brádi nagy sztrájk alkalmából íródott ez a cikk. A sztrájk azóta már megszűnt, de azért — ha nem is osztjuk mindenben a cikkíró nézetét — érdekesnek tartjuk a szépen megírt és alapos cikk leközlését.

Európa legnagyobb aranybányájában két hét óta szünetel a munka. A gurabárzai zuzómű, a mely máskor dübörgésével szinte megfélemlíti az utast, most csendesen terpeszkedik a Fehér Kőrös partján. A bányatelepen csendőrség, katonaság jár-kél, hogy a rongyos alakokat elűzze a környékről, mert a nagy német társulat attól fél, hogy a sztrájkoló munkáshad zuzóműveit a levegőbe röpíti és bányáit szétrombolja. A tárnák száját vasajték védik, s mégis valamennyi bejárásnál föltűzött szuronyral őrködik egy-egy baka. Inkább katonai erődívenynek, mintsem bányatelepnak hinné most az ember a tizenkét apostolról nevezett rudai társulat aranybányáit. Háromezer munkása pedig szerteszedt az Erdélyrészi Érc-hegység falvaiban.

(A sztrájk oka.)

A minap a Bárza hogy oldalán járva kelve az egyik tisztáson szomorú embert pillantok

meg. Nekikeseredve próbálgatja a dudát, de sehogysem sikerül tisztességes nótát belőle kicsalni. Rögtön föllesmerem, hogy nem a Bárza teteje, de a hegység mélyisége az ő tanyája, s hogy nem pásztor, hanem bányamunkás ökegyelme. Megszólítom románul: Aldás és szerencse. A román ember tisztességtudóan kalapot emel és viszonzozza a köszöntést: Légy boldog uram!

— Jobb itt fenn a mezőn, mint a hegy alatt? — kérdezem tovább.

— Bizony uram, jobb volna itt, ha nem éhezne otthon öt gyermekem.

— Hát miért sztrájkolsz?

— Mert muszáj. Ha beálllok dolgozni, jobb ha ki se jövök többet a bányából, mert idekűnn ugyanis leütnék a társaim.

— Mi bajotok volt a bányában — faggatom tovább az embert, — hiszen aki dolgozik, szépen kereshet a németeknél.

— Igaz uram, hogy kereshet, Én is meg voltam elégedve, mert dolgoztam és nem jártam a követ nyalni.

Igy mondja ugyanis a román az aranyat kereső embert, aki a bánya rejtett zugában kutat, a helyett, hogy a kijelölt helyen vágna az ércet.

Erre a fölvilágosításra ott hagyom a román munkást s tovább megyek az abrudbányai ut felé. Az egyik utszéli forrásnál ismét egy bányászt pillantok meg. Eppen szűrcsöli a hideg vizet. Megszólítom ezt is: Jobb ez ugye, mint a bányavíz? A munkás elérti a célzást és magyarul válaszol:

— Ne csufolódjon az ur! Husz évig dolgoztam a németeknek, husz év óta fejtem kilogramm számára az aranyat, s most mehetek a világba. Apám, s nagyapám is aranybányász volt, s úgy ismerem a brádi bánya vénait, mint a tenyeremet. Ha mi régi munkások meg nem mutatjuk, hogy merre vágják az ércet, elhaladnak az ér mellett, ha tíz bányamester vigyáz is rájuk. S mégis irigylik tőlünk azt a pár gramm aranyat. Az uristen pedig nemcsak a németeknek, hanem mindnyájunknak teremtette az aranyat, csakugy, mint a vizet és a levegőt.

— Igazad lehet, barátom — válaszolom a szocialista magyarnak, — de a törvény sava előbb való, mint a természeté. Ne kívánjad a tiltott kincset, ne nyaljad annyit a követ, hanem vágd az ércet, s akkor tisztességes összeget kapsz havonként, nem 15—20 koronát.

A bányász vállat vont és tovább haladt a kanyargós úton. Elgondolkoztam a szocialista munkás szavain. Evezredek óta hajtja a kapzsiság az embert az aranyért. A főnicalak és a rómaiak korbáccsal kényszerítették rabszolgáikat a rudai bányákba, a halál fia volt az, aki egy szemernyi aranyat mert lopni. Százerek verejtékeztek Európaszerte a föld alatt, s száz meg száz ember szenvedett kínos halált, hogy a császárok megkaphassák hetenként a négy font aranyat. Ma pedig a Góthában székelő részvénytársulat kapja havonként a másfél métermázsas nyers aranyat, s a magyar és a román csak az, amit a német társulat ezeknek kegyesen odavet. De ne tépelődjünk ezen. Örüljünk, hogy a hatalmas társulat Magyarországra vetette a szemét, mert bizony a magyar pénzesvilágtól még ma is ott rejtőznék a tömérdek arany a Bárza alatt. Így pedig a német társulat ezer és ezer magyar állampolgárt táplál a hegyek kincseiből.

(A bánya története.)

Hazánk gazdag bányavidékét: az erdélyi Érc-hegységet a dákok kezdték rendszeresen művelni. Majd Trajannus legyőzve a dákokat, ezektől tömérdek aranyat harcolt

össze, és meglapította a római provinciát. Torvszerűen körülzárta erődítésekkel az Érc-hegységet, és a mai Zalánán meg Kőrösbányán bányászékelyet alapított. Krisztus után 105 től 265 lg, másfél százados római uralom alatt, Prímics György geológus szerint, mintegy huszonötezer métermázsas aranyat bányásztak ki az Érc-hegységből. A kőzetet tüzzel porhanyósították, s ily módon egész hegyeket átszeletek. A kőrösbányai Kerács és a verespataki Csetátye óriási szakadékaival félve tekint föl a turista, de még a szakember is bámulva áll meg a római műemlékek előtt. A brádrudai hegységekbe gyönyörű folyosókkal haladtak be a rómaiak; boltozatos tárnákhöz fogható még az olasz bányász sem tud ma kivésni. A brádi bányákban igen sok római emlék került ki: bányamécses, kalapács, vízemelők kelei, a mik mind egyszerű bányászokdásról tanuskodnak.

A középkorban azonban feledésbe kerültek a brádi bányák, s csak a 18. században kezdte művelni a Ribiczey család, megalapítván a tizenkét apostolról elnevezett rudai bányát. Majd a Toldalaghy gróf és Zeyk báró családok tulajdonába jutottak ezek a bányák. A két család egymással haragban élvén, a mult század elején külön altárnak készítéséhez fogtak, a mivel azután elfecsérelték erejüket. S mikor a félszázadon át hajtott tárnak már végcéljuk küszöbén voltak, akkor vásárolta össze ezeket a gótai Harcot-féle társulat. Kihajtotta a grófi tárnát, s ez ma métermázsas számra ontja az aranyat. Az is érdekes, hogy ez a társulat bányatelkeinek kétharmadrészét csaknem ingyen szerezte meg — az osztrákoktól ránk erőszakolt, s ma is érvényes bányatörvény alapján.

(Nagy arany-leletek.)

A brádi bányák középpontja a Bárza-hegy kupja alatt van. A trakitnak, vagy újabban andezitnek nevezett kőzetben és ennek zöldkőves málladékában vannak a nemes erek. Ezek a teleerek, vagy bányászosan szólva: telérek gyakran két-három méter vastagok, és száz meg száz méternyre nyulnak a hegyek belsejébe. Az arany ezekben az erekben többnyire mákszemnyi szemcsékben van elbirtva, helyenkint azonban egy-két centiméter vastagságra is összerögzül. Különösen olyan helyeken, ahol a telérek egymást keresztezik. Így a muszári telérek kereszteződésén a mult század nyolcvanas éveiben 58 kilogramos aranytömegre bukkantak, a melynek szivacszerű hízagait ezer és ezer aranylevélke töltötte ki. Századunk hajnalán ismét a német társulatra sűtött a szerencse. A mult év őszén ugyanis 30 kilogramos aranytömeget találtak, és pedig olyan helyen, ahol ezt nem is remélték: az altárna alatt 120 méter mélységben. Régi bányászok tapasztalása szerint az arany a mélység felé fogy. A brádiak is azt hitték, hogy a Fehér Kőrös színe alatt nincs arany. S íme kiderült, hogy ott van bizony a nemes fém, csak keresni kell. Valóság azonban az, hogy a legdusabb telérek a 230 és az 430 méter tengerföldtől magasság között sorakoznak, és úgy lejjebb, mint följjebb kevés az arany a telérekben.

A brádi bányák aranyércseit az összes tárnakból, aknák- és egyéb vágatokból a Viktor nevű altárna szintjére bocsátják le, a honnét villamos vasut hozza ki a napfényre. Kívül pedig kötélpálya szállítja a fölaprózott ércet a gurabárai zuzóműbe. Ebben a hatalmas épületben azután 190 kaliforniai nyíl zuzza liszté az ércet, s a kőlisztből részint kénesevel, részint cianidrozással vonják ki az aranyat. A brádi bánya termés aranya 17 karátos, azaz 70

százalék szinaranyat és 30 százalék ezüstöt tartalmaz. Ebből az aranyból átlagosan 15 métermázsát termel évenként a társulat.

A sztrájk ma már szünőfélben van, s csak napok kérdése, hogy a munkások ismét levonuljanak a virágillatos mezőről a hegyek mélyiségebe. S ha a gavalier társulat ismét ezreknek ad kenyeret, gondolja meg azt is, hogy a magyar föld kincsei révén a magyar szőlő is jobban terjeszthetné, mint eddigelé tette. S ha a Glück auf védőszárnyai alatt növekedett vezetőség ezt belátja, s a magyar szónak érvényt is szerez, úgy őszinte magyar érzéssel kívánunk a társulatnak, a bányászok nyelvével szólva: sok szerencsét!

Gyémánt helyett kavics.

A becsapott szállótulajdonos.

Szélhámos vendég.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

Párját ritkító fufanggal és vakmerőséggel károsított meg a napokban két szélhámos egy budapesti szállótulajdonost 2100 korona erejéig. Az eset részletei a következők:

A főváros egyik elsőrendű szállójába a mult héten beállított egy ékszerkészítész, 28—30 év körüli elegáns megjelenésű, borotvált arcú fiatalember, s miután több napra kibérelt egy vilámvilágításos két ablakos utcai szobát — a vendégeknyvbe ezt írta: Szerencsés József kolozsvári ékszerkereskedő. A vendég előkelően élt, pezsgős vacsoráival, fejedelmi borraival, de meg különben is közlékeny kedves modorával hamarosan a maga részére hódította az egész személyzetet, a tulajdonost is, akinek aranyóra, brillians gyűrűvetetere-üzletet kínált, kijelentve, hogy az üzletet váltó ellenében vagy — tetszés szerinti — részletfizetésre is hajlandó megkötni. A tulajdonosnak nem volt kedve ékszereket vásárolni, de megígérte, hogy ismerőseinek ajánlani fogja. Így mult el öt nap, miközben elmondta a kolozsvári ékszerész, hogy Budapesten nagyobb üzletet akar kötni és bevásárlásokat akar tenni. Az ékszerkereskedő tényleg élénk levelezésben is volt egy ismert nevű bécsi ékszergyárossal, legalább arra vállalt az a körülmény, hogy naponta jött a számára levél Bécsből az ékszergyáros címével ellátott borítékban.

Itt való tartózkodása napján az ékszerész sürgősen magához kéréte a szálló tulajdonost:

— Nézze csak, szolt hozzá fontoskodó arccal, félek, hogy szívességet kell Öntől kérem!

— Tessék parancsolni, udvariaskodott a tulajdonos.

— Eppen most kaptam levelet a gyárosmtól, aki arról értesít, hogy e levéllel egyidejűleg feladtak címemre két doboz drága követ 2500 korona utánvétellel.

Erre megmutatta a bécsi ékszergyáros levelét, melyben részletesen van felsorolva a kövek minősége és értéke, tényleg arról értesíti Szerencsés József ékszerkereskedőt, hogy a drága követeket két dobozban 2500 korona utánvétellel címére elküldötte.

— E pillanatban 400 korona az egész pénzem. Igaz ugyan, hogy ma vagy holnap nagyobb pénzküldeményt kell kapnom, de mégis megtörténhetik, hogy az ékszerek hamarabb lesznek itt, mint a pénzem.

Ezután arra kérte a tulajdonost egészítse ki a 400 koronát 2100 koronával a sajátjából, váltsa ki az ékszereket és tartsa magánál addig, amíg a pénzt meg fogja kapni. A drága

kövek 2500 koronánál jóval többet érnek, mert ebben az árban 6, mint viszont elárusító kapja azokat. A tulajdonos hajlandónak mutatkozott az ékszer kiváltására.

A két doboz drágakő még aznap megérkezett Budapestre. Az ékszerész a tulajdonossal együtt elment a postára és a drágaköveket kiváltotta. Ezután az ékszerész táviratot menesztett, állítólag a pénzéért.

— Még csak arra kérem, mondotta az ékszerész, hogy a dolgokat jól zárják el, nehogy valaki hozzáférjen. Mert ha a kövek összecse rélődnék, magam se fogom tudni, melyiknek mi az értéke.

A tulajdonos megnyugtatta az ékszerészt, és aztán a két dobozt elzárta a Wertheim-szekrényébe.

Másnap délben az ékszerkereskedő táviratot kapott Kolozsvárról, melyben arról értesítik, hogy a pénzt egyidejűleg postára feladták. Ekképen sikerült újabb 24 óra halasztást kapni a tulajdonostól.

A 24 óra elmúlt, de a pénz csak nem jött meg. Másodnap délutánján az ékszerész azzal az ürügygel, hogy a postára megy tudakozni a pénze felől, eltávozott a szállóból. Nem tért vissza, s harmadnap reggel fagatottan bontotta fel a tulajdonos a két dobozt. Brilláns meg gyémánt helyett értéktelen kavicsokat talált bennük. Nyomban táviratozott a bécsi ékszergyárosnak, akitől csakhamar megjött a felelet, hogy ők semmiféle ékszer utánvételt Budapestre nem küldtek, ugyszintén hamarosan kiderült az is, hogy Szerencsés József nevű ékszerkereskedő nincs is Kolozsvárott.

A megrémült szállótulajdonos most kétségbeesetten sietett a postaigazgatósághoz, hogy a 2500 korona kifizetését Bécsben letiltssa. Csak hogy a letiltás már későn érkezett, mert a csomagok három nap telt el, azaz 120 alatt a dobozok feladójának a vérvény ellenében Bécsben kifizették a 2500 koronát.

Az érzékenyen megkárosított szállótulajdonos a rendőrségen feljelentést tett az ügyes szélhámos ellen, aki a főpincérnek is adósa maradt 250 koronával, s akit cinkostársával — a doboz feladójával — együtt most országszerte köröznék.

A jószáshelyi jelölt pénze.

(A cirkvenicai szédolgo.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

Néhány év előtt nagy hűhóval látott Wiener Henrik, egy ismert budapesti pénzűzér ahhoz, hogy Cirkvenica tengeri fürdőből magyar vállalatot csináljon. E terve céljaira egész sor előkelő férfit nyert meg az ügyes fezdő, de mint több kiszült, a beugratott embereknek csak a pénzére pályázott. Wiener még József főherceg is meg tudta nyerni a vállalkozásban való részvételre s mikor százezreket harácsoló össze, odébb ment.

Természetesen a bűnpörök egész sora indult meg ellene, mert nyilvánvaló lett a szélhámoskodása. Miker a cirkvenicai gründolás csúttörtököt mondott, följelentette Wiener Henriket a többek közt Mahr Nándor földbirtokos is, a kit az aradi közönség a legutóbbi általános választásokon ismert meg, mint a jószáshelyi kerület alkotmánypárti, majd a battonyai kerület függetlenségi képviselőjelöltjét. Az automobilon utazó jelölttel azóta megesett az a pech, hogy lefoglalták automobilját bizonyos apróbb-nagyobb adósságok miatt.

Mahrt Wiener annak a kijelentésbe helyezését csalta meg, hogy „igazgató” lesz a magyar

tengeri fürdőben. Miután Mahrrel elhitette, hogy az alapítandó részvénytársaság elnöki tisztét Bánffy Dezső báró és Khuen-Héderváry Károly gróf már elfogadták, az igazgatóul kiszemelt áldozatától pénzbeli befektetést kért. Mahr kötelezettséget is vállalt ötezer, majd még tízezer forint erejéig és tényleg átadott készpénzben Wienernek 11.700 forintot.

Wiener, hogy bizalmat keltsen maga iránt leutazott Mahrrel többször Cirkvenicára s ott azzal mutatta meg neki a vindoli erdőt, hogy az máris a tulajdona, majd elhitette vele, hogy egyébként pedig elővételi jogot szerzett a Car Ivanovna Mária tengerparti telkeire. Természetesen mindez mese volt s a szédelgő pénz-hajhász vállalatából semmi sem lett, sőt kiderült, hogy annak érdekében egyetlen komoly lépést se tett. Amint a turpisság világosan áliott a károsultak előtt, följelentették Wiener, de eredménytelenül, mert az összeharácsoló pénzzel folyvást a külföldön utazgatott s így nem lehetett a testéhez férni.

Mahrnak a panaszával, melyet a btkv. 379. §-ába ütköző család miatt emelt, ma foglalkozott a törvényszék vádtanácsa dr. Madarassy Béla bírő elnöklése mellett. A bíróság azonban, arra való tekintettel, hogy Wiener a följelentett bűncselekményt még 1901-ben követte el az eljárást elévülés címén megszüntette. A közvédat képviselő kir. ügyészség e határozat ellen felfolyamodást jelentett be.

A nagykőrösi választás.

(Ellenjelölt nélkül.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 1.

Barabás Béla holnap már ismét mandátumhoz jut. Megválasztása Nagykőrösön több mint bizonyos. Valószínű, hogy nem is lesz küzdelem, mert ellenjelöltje ma visszalépett és Barabás ellen senki sem mer fellépni. Barabás ma Nagykőrösre érkezett, ahol ünnepélyes fogadtatásban részesítették.

A fogadtatásról és a választási előkészületekről alábbi tudósításunk szól:

Barabás Béla ma délután négy órakor Nagykőrösre érkezett. Fogadtatása rendkívül impozáns volt. A pályaudvaron több ezer főnyi ember várta Barabást és percekig tartó ovációkban részesítette. Az ováció lecsillapultával Szentpétery Károly, a nagykőrösi függetlenségi párt elnöke mondott lelkes üdvözlőbeszédet Barabáshoz, aki meghatottan válaszolt.

Majd hosszú kocsisorban vonult be a menet városba, ahol Barabás ünnepélye megismétlődött. A város közönsége nevében Póka Lajos polgármester beszélt, biztosítván Barabást a választópolgárok szeretetéről és ragaszkodásáról. Este Barabás tiszteletére hatalmas fátyásmenet volt.

A holnapi választás valószínűleg egyhangu lesz. Taksonyi József fővárosi tanár, Barabás ellenjelöltje, belátta, hogy küzdelme sikertelen volna, miért is pártjának mai értekezletén bejelentette a jelöltségről való visszalépését. Azok, akik Taksonyt felléptették, jelöltjük lemondását tudomásul vették és elhatározták, hogy csatlakoznak a Barabás-párthoz.

A választó közönség körében nagy lelkesedés nyilvánul meg Barabás személye iránt. Holnap a választás napján hatalmas tüntetésre készülnek Barabás mellett, mintegy válaszul azokra a támadásokra, amelyek Barabást a budapesti választásból kifolyólag oly méltatlanul érték.

Csak nyugatiasan.

(Országos Házassági Közlöny.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

Nagy baj az, ha valaki a Csók-utcában lakik. Az illetőnek menten olyan gondolatai támadnak, hogy nem jó az embernek egyedül élni és életcéljait tűzi ki a viharviselő aglegények, nemkülönb a pártában rekedt hajadonok összehorolását, — természetesen megfelelő honorárium ellenében.

Igy járt Glück József ur, az Országos Házassági Közlöny című időszak, a szabad és köztöltt szerelem céljait szolgáló pornogram szerkesztője is, aki a debreceni Csók-utcában a harmadik szám alatt lakik és ennek a lakhelynek a nyomása alatt szerelmi ügyvitéséget folytat — en gros! Az O. H. K. első évfolyamának első számában, amely most jelent meg a világsajtó piacán, a lap célját, a házasságok minden áron való nyélbeütését így adja tudtunkra a „kiadóhivatal”:

Beutazván a nyugatot, alkalmam volt e kérdéssel alaposan foglalkozni és arra a conclusióra jutottam, egyedül a nagyközönség elé terjesztve mindenféle sóhajást és mindenféle keresést, tehát egy specialis lap, illetve egy lap, mely kizárólag házassági hirdetéseket közölve; ennek útján lehetséges kellő eredményt elérni. Egy államban, hol a népesedést a terület nagysága jóval fölülmulja, egy közvetítő organum nemes és a melletti praktikus missiót fog teljesíteni. E lap irányítója és szerkesztője az e téren szerzett tapasztalatok által már egymagában is biztosíték arra nézve, hogy a vállalat a kitűzött nemes célt el fogja érni.

Hazafias üdvözléssel:

O. H. K.

A közvetítő organum nemes és amellett praktikus misszióját, valamint e lap irányítójának és szerkesztőjének e téren szerzett tapasztalatait, nemkülönb, hogy a vállalat a kitűzött nemes célját csakugyan el fogja érni, — mindezt világosan bizonyítja az alábbi hirdetés, amelyet az O. H. K. mostani számából vetünk elő:

Fessnek mondott fiatal asszonyka előkelő 35—40 éves csinos gavallér ur szerény pártfogását keresi, kit nem csupán érdekből, de lelke egész melegével szerethetne, kölcsönös beleegyezés esetén a hűségi esketés nincs kizárva. Leveleket „Komáromi asszonyka” cím alatt a kiadóhivatalba.

Vagy pedig ez:

Suche ehrbare Bekanntschaft eines achtbaren Herrn, der bei mir angenehmes Heim finden würde, Briefe unter „Angenehm” an die Exp. (Lefordítani nem érdemes.)

Ime így szolgálja a házasság nemes eszméjét az O. H. K. De nemcsak így. Oh Glück ur, a nyugati férfit, tudja jó, hogy mivel tartozik ügyfeleinek. Atyai kezét nem veszi le róluik akkor sem, ha már sikerült is őket összevegyíteni. Akkor jön az ő második nemes és praktikus hivatása, az erkölcsrendőri hivatás, amelyet az O. H. K. utolsó oldalán a következő érdekfeszítő hirdetés jellemez:

Szerelem és házasság gyermek nélkül, ábrákkal csak 2 korona. Teljes tanácsadó dr. (Medicián) Herzogtól, 16 oldal anatomiai ábrákkal. Megrendelhető a kiadóhivatal utján.

Aki eddig kételkedett volna, az most már remélhetőleg tisztában van az O. H. K. „nemes és praktikus missziójával és a többivel.” A nyugati férfit pedig el fog jutni a legmagasabb körökbe, például a belügyminisztériumba

is, ahol a kellő méltánylásban és elismerésben lesz része. A magunk részéről legajánlatosabbnak tartanánk, ha két-három hónapi közközlés után visszaszámazzuk Glück urat az utána bizonyosan vágyakozó művelt nyugatnak — még pedig ebrudon.

Justh Gyula.

— Az elnöki emlékkönyvbe. —

TÖRTÉNET KÖNYVE, GUNYOS ÉNEK
MEGŐRÖKÍTETTÉDET!
EMLÉKE FENMARAD NEVÉNEK,
KI MINKET ELFELEDHETETT.

Az aradi Hírnéző.

Ügyvédek Polónyi ellen.

A sajtószabadság védelme.

(Tiltakozás a cabinet noir ellen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 1

Rendkívüli nagy érdeklődés előzte meg a budapesti ügyvédi kamara mai közgyűlését. Az összehívását, amint ismeretes, az utolsó idők eseményei tették szükségessé, első sorban Polónyi Géza igazságügyminiszternek a sajtószabadság ellen való állásfoglalása. A miniszter tudvalevőleg kereken kijelentette a képviselőházban, hogy bár neki *éjjeli ügyészei* nincsenek, de vannak „kötelességüket *éjjel-nappal* teljesítő ügyészei” s ezek — ha szükség lesz rá — a lapelkobzásoktól sem fognak visszariadni. Az ügyvédi kamara, mely a darabont-kormányának a sajtószabadság ellen való merényleteit a legélesebben elítélte annak idején, nem maradhatott most se tétlenül s ezért jöttek össze ma is tiltakozásra az ügyvédi kar tagjai.

De szól a tiltakozás Polónyi miniszternek egy másik rendelete ellen is, az ellen, amely a *cabinet noir* intézményét élesíti fel, egészen abban a formában, amint az a *Fejérváry*-kormány alatt grasszált. Sőt a mostani igazságügyminiszternek a rendelete még abszolutisztikusabb, mert ez minden „terhelt”-nek a levelezését, ha akárcsak a rendőrség kívánja is, felbonthatónak mondja.

A közgyűlést Szivák Imre kamarai elnök nyitotta meg, a kamarának mintegy 4—500 tagja jelenlétében. Az elnök mellett foglaltak helyet az emelvényen Baracs Marcel dr. kamarai ügyész és Papp József dr. kamarai titkár.

(Egy kis lezserelés.)

A hangulat felettébb izgatott volt, mert már napok óta beszélik, hogy holmi *lezserelés* készül. Ez természetesen az ügyvédi kamara tagjainak ama részében, mely a kormányának *politikai szolgálatot* tenni nem hajlandó, nagy rezzenzúst keltett s erős ellenakcióra adott alkalmat. Erről az oldalról a következő külön meghívok mentek szét:

„Igen tisztelt Kartárs ur! Több kollega nevében igen megkérem, hogy f. évi augusztus hó 1-én tartandó kamarai közgyűlésen okvetlenül megjelenni sziveskedjék. Ertesültünk ugyanis, hogy a reakció a közgyűlésre szervezkedik. Ezt lehetőleg eliensúlyozandó, legyen szabad b. megjelenésére okvetlenül számítanunk.”

A kamarai ügyész tényleg azt a javaslatot terjesztette a mai közgyűlés elé, hogy a napirenden levő kérdést vélemény és határozathozatal végett utasítsa a választmány elé. En-

nek az volna a következménye, hogy a kamara érdemileg csak az *összes tartandó közgyűlésen* foglalkozhatnék ezzel az ügygel.

(Az ellenjavaslatok.)

A kamara vezetőségének álláspontjával szemben azonban a választmány határozati javaslatán kívül három javaslat került a rendkívüli közgyűlés elé. Az egyiket Vázsonyi Vilmos dr. nyújtotta be és ez a következőképen szól:

A budapesti ügyvédi kamara tiltakozik az 1896: XXXIII. törvényeknek az igazságügyminiszter ur által nyújtott olyan értelmezése ellen, mely szerint ezen törvény és rendelet a sajtótermékek előzetes lefoglalását megengedi. E rendeletet *törvénybe* ütköznek és a közszabadság szempontjából *veszedelmesnek* nyilvánítja. A kamara Lányi alatt állást foglalt, ahhoz az álláspontjához most is ragaszkodik és kárhostatja, hogy egy alkotmányos kormány minisztere *szabadságellenes* eszközökhöz nyúl.

Kadosa Marcel dr. pedig az alábbi határozati javaslatot terjesztette a közgyűlés elé:

A budapesti ügyvédi kamara *megbotránkozását* fejezi ki afölött, hogy a tagjai sorából lett igazságügyminiszter ur első kormányzati ténykedései közé oly rendelet kiadása tartozott, amely a *cabinet noir* igazságszolgáltatási intézményre teszi és a bünvádi perrendtartás hézagába olyan rendelkezéseket helyez el, amelyek alkalmasak az alkotmány leghatályosabb biztosítékának: a *sajtószabadságnak megfojtására*. Különösen kárhostatandónak találja a budapesti ügyvédi kamara az igazságügyminiszter rendelkezését azért, mert rendelete majdnem *szószertint való megisméltése a Lányi-féle rendeletnek*, amelynek így a törvényesség szentesítését adja meg. Utasítja a közgyűlés az elnökséget: Intézzen feliratot a miniszter urhoz, oly értelemben, hogy a budapesti ügyvédi kamara a sérelmes rendeletnek *hatályon kívül* való helyezését kéri.

A harmadik javaslatot Milassin Vilmos dr. nyújtotta be. Ő *bizalommal viseltetik* Polónyi iránt és meg van győződve, hogy törvényes biztosítókkal fogja megóvni a sajtószabadságot.

Szivák Imre elnöki megnyitójában ismertette a közgyűlés anyagául szolgáló ügyet. A sajtószabadság aktuális kérdése, — egymond — amely kapcsolatos alkotmányos szervezetünkkel, őszinte érdeklődést keltett a kamarában. Az első kérdés: Van-e szükség a sajtószabadságra, mert a mai rendszer semmi esetre sem lehet végcél ideálja. Amint ma állanak a dolgok, az állam illuzóriussá teheti feladatát. (Helyeslés.) Amde azért kérdés, vajjon az állam a sajtó visszaélésével szemben lemondhat-e az előzetes védelemről. Kijelenti, hogy a tárgyhoz mindenki hozzászólhat.

(Az első vihar.)

Baracs Marcel dr. kamarai ügyész előterjesztette Vázsonyi és Kadosa indítványát, amelyeket óriási éljenzéssel és tapssal fogadtak. Harsogó abcugolás zúgott föl, amikor az ügyész kijelentette, hogy Milassin Vilmos dr. szintén beadott egy javaslatot. Az ügyész fülsiketítő zaj között olvasta föl az utóbbi indítványt, amely bizalommal viseltetik Polónyi iránt. Percenkig tartott a zaj, miközben ilyen kiáltások röpödtek a levegőben:

— Polónyi csinál sajtószabadságot? Megcsinálták már 48-ban!

— Éljen a Norddeutscher Lloyd!

— Ne politizáljanak!

— Onők Polónyi szolgái akarnak lenni!

A zaj csillapultával Baracs folytatta előadását, amelynek során benyújtotta a választmány

javaslatát, amely azt indítványozta, hogy a kamara az ügy tárgyalását *összég halasztva* el.

Baracs ötnegyed óráig beszélt, védve a választmány javaslatát. A láрма és a közbekiáltások egy percre sem szüneteltek. Mikor már egy óra hosszáig tartott az ügyész beszéde, Vázsonyi harsány hangon fordult az elnökhöz:

— Az elnökség obstruálni akar, hogy más senki ne szólhasson. Elnök ur, vonja meg a szót az ügyész urtól.

(Egy diazfértu.)

Erre izgatottan ugráltak föl a kamara tagjai, majd ökiök emelkedtek a levegőben. Felkiáltásokkal követelték, hogy Baracs fejezze be beszédét. Csak Babó Mihály országgyűlési képviselő helyeselte az ügyész szavait.

— Igenis, jogos az újságok előzetes lefoglalása — mondotta. — Az újságírók *sok hátványságot* írnak össze.

E után az újságírókat szidalmazta, majd így folytatta:

— Hogyha egy embert le lehet tartóztatni, akkor a lapot is lehet kobozni.

Hihetetlen láрма nyomta el Babó Mihály szavait, mire Baracs is befejezte beszédét.

(A határozat.)

Utána Kadosa Marcell dr. adta be indítványát. Azután Vázsonyi Vilmos szólott s miközben benyújtotta javaslatát, erős támadást intézett a választmány és Baracs Marcel kamarai ügyész ellen: Ha a 48-as törvényeket négy hét alatt el lehetett készíteni, akkor az elnökség is előállhatott volna érdemleges javaslattal. Az éjjeli ügyész intézményét egyformán veszedelmesnek tartotta mindig. Hosszasabban szól Polónyi rendeletéről, amelynek törvénytelenességét bizonyítja. Ő is bizottságot óhajt kiküldeni, de nem az ügy elhalasztásának tárgyalása céljából, hanem azért, hogy az álláspontjait fixirozza és a választmány e határozat egyenes utasítása szerint járjon el. (Helyeslés.)

Baracs Marcel a zárzó jogával akar élni, de a folytonos zaj ár az első mondatát félbeszakítja.

— Szavazzunk! Szavazzunk! — kiáltják minden oldalról.

— Le a Polónyi-védőkkel!

Kadosa ezután visszavonta indítványát és csatlakozott Vázsonyi javaslatához. Azután az elnöknek egy ívet adott át, amelyen tíz aláíró névszerint szavazást kért. Erre a vihar újra kitört:

— Olvassák fel a neveket! Ki akarják huzni a vitát! Mi nem félünk a névszerinti szavazástól! Halljuk a neveket!

Szivák Imre elnök elrendelte a névszerinti szavazást. A Polónyi-iroda egyik tagja nevének az említésénél ismét irtózatos láрма tört ki.

— Itt a Polónyi-iroda! Nem kell a Norddeutscher Lloyd!

Az elnök óriási zaj közepette hirdette ki a szavazás eredményét, mely szerint a kamara 59 szótöbbséggel Vázsonyi indítványát fogadta a választmány javaslatával szemben.

SPORT.

+ Kirándulás a milovai völgybe. A turista-egyesületnek a milovai völgybe rendezendő kirándulása e hó 5-én, vasárnap lesz. Indulás reggel 6:35 perckor, érkezés vissza Aradra sete 8:50 perckor. A vonat a milovai völgy előtti őrházánál fog megállani. Ételt és italt mindenki magával hozzon. Jelentkezhetni a vezetónél és a turista-egyesület igazgatóságánál minden nap 6—8 óra között. A kirándulás vezetője: Nagy Lajos, máv. ellenőr.

Bevonultak az újoncok.

Az aradi vár nagy napja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1

Augusztusnak elsején . . . Így kell már megkorrigálni az októbernek elsejéről szóló katonadalt, amely azt a szomorú tényt állapítja meg, hogy be kell rukkolni. A szegény armádia rései nagyok: nem várhatnak októberig és betömik őket élő emberanyaggal, 42.000 derek magyar legénnyel. Fölveszik holnap a sárgafekete, vagy a piros zsinóros zubbonyt, nadrágot és tanulják a „henzel marsot”, ami magyarul einzelmarsot jelent. Mert hiába volt a hosszú háborúskodás a legfőbb katona és a dunaparti száztornyú kastély civiljei között: a haptáknak ma sem más a neve, mint ezélt négy évvel, amikor fájni kezdett a magyarnak, hogy a hapták nem vigyázz!

Csaknem két esztendeje már, hogy a hadsereg nem látott egyetlen olyan legényt sem, akit országgyűlés ajánlott meg. Mert 1904. októberében vonultak be utoljára törvényes újoncok. Azóta öreg bakák lettek ezek, de bármilyen regrugta nem mutatkozott, csak olyan, aki a kertek alatt szökött el szegényszemre hazulról. De most bemennek az alkotmányos regruták és megkezdik a vidám katonaséletet, amely ezekben az izzó nyári hónapokban, augusztusban, szeptember elején, nem gyerekjátéknak ígérkezik.

Azért el is rendelte a hadügyminiszter, hogy a kiképzést kivételesen ne egész napon át végezzék, hanem csak reggel négytől — hélig és délután négytől hatig, amikor talán nem szikrázik annyira a nap tüze. Talán? A reggeli órákban nem. De hogy délután négy órakor valami megvívő hangulat lebegne a porban úszó katonai gyakorlótereken fölött, azt senkisésem hiszi el. Ezért lett volna talán jobb, ha a délutáni gyakorlatozás idejét későbbre tolják.

Ha egy csöpp meleg sincsen: akkor is van mit izzadnia a regrutának. Ne feledjük el, hogy fráter ur, káplár ur, firer ur éhesek: két évig nem ettek regrutát. Ne feledjük el, hogy a kiképzést gyorsabb tempóban kell végezni, mint rendszeren. Mindezek alapján nem szabad irigyelni a dícsőséget a tarkapántlikás fluktól, akik holnap borral, sörrrel földelítve jelennek meg a kaszárnyák kapujánál, hogy nyakukba vegyék a katonasor minden keservét.

Azoknak, akik csak legközelebb vonulnak majd be, jobb soruk lesz, mert az 1906-osok 1906. december harmincegyedikén rukkolnak. S akkor tél lesz, hideg lesz, jó ideje lesz az árva regrutának.

Arad utcán ma már a hajnali órákban harsak voltak a bevonuló újoncok nótáitól és jongatásaitól. Kisebb nagyobb csoportokban madalokat énekelve a laktanyák felé tartották, hogy levette a cibilgunyát, fölvegyék a császár kópéját, no meg hogy megkapják a katonasember gyönyörűségét: az oldalfegyvert.

A legtöbben persze az aradi várba indultak, mert a háziezrednek nagy gyomra van és hogy kiegészítse tizenhat századának hiányos stand-ját, bizony vagy hatszáz legényre van szüksége. Gyűltek is rendre a többnyire magyar és román fiúk és amikor a vár templomán kilencet mutatott az óra, a 38. hadkiegészítő kerületi parancsnokság épülete előtt már valósággal nyüzsgött az újoncok sokasága.

A hadkiegészítő kerület parancsnokságának tisztjei és altisztjei a közel hatszáz újonc-tól átvették a Widmungschein-t, majd átküldték őket a háziezredhez, ahol úgy osztották el

a legényeket, hogy az ezred négy zászlóaljának egy-egy századába harmincöt jusson belőlük. A Fehértemplomban állomásozó második zászlóaljhoz beosztott legénységet Aradról indították el holnap állomás helyére.

A Grodekben állomásozó 3. huszárezred aradi pótkerete már ma szállította az ezrednek a bevonult *négyszáz újoncot*. Ma délelőtt a rendszer nagyvársdi vonathoz kapcsolt külön kocsikban indultak a világ legszebb katonái, a magyar huszárok a hosszú utra, hogy a galliciai kis helyőrségben szolgálják a legfőbb hadurat, meg a hazát.

A pályaudvaron a megható jelenetek egész sorozata játszódott le. Anyák, testvérek és szerelmes leányok sirva riva borultak a messze idegenbe szakadó legények nyakába, sok-sok könnyet hullatván a napbarnította újoncok arcára. A legények azonban nem fogták föl oly tragikusán a válást. Egy percre sem fogytak ki a daloló jókedvből. Leginkább ezt a nótát fújták:

Édes anyám ne várja kend a fiát,
A múlt évben nem soroztak katonát . . .

A román fiúk sem maradtak a magyarok mögött, ők is nótázással mondtak búcsút az aradi határnak.

Az aradi Edvárd huszárezred még nem kapta meg újoncát, mert ezeket az ezrednek Kassán levő pótkerete most fogja csak elindítani Aradra és Nagykikindára, az ezred két osztályának. A lovasságnál is századonként 30—35 az újoncok száma, amely az 1906. évi újoncoknak december 1-jén történő bevonulásával ugyanennyivel emelkedni fog.

Honvédszászlóaljunk négy százada egyenként mintegy 30—35 újoncot kapott, míg az aradi honvédhuszár-osztály egy-egy századának csak 25 ember jutott. A mai nap még az újoncok átvételével, elosztásával és formások elintézésével telt el, az igazi munka csak holnap kezdődik meg a századoknál, amelyeknek parancsnokai a beöltöztetésnél szívhez szóló szavakban lelkükre fogják kötni a haza új védőinek, hogy pontosan teljesítsék kötelességeiket és szolgálatuk ideje alatt ne legyenek egyebek, mint kötelességtudó, fegyelmet ismerő és egész lélekkel hivatásukon csüngő katonák.

Az asszonyok réme.

(Perverz merényletek a sétányon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1

Amikor idén megirtuk azt a különös merényletet, amelyet egy iparos ember a nagyváradi sétáló hölgyek toalettjei ellen elkövetett. A merénylő, mint később a letartóztatásakor bevallotta, nap nap után csokoládéval ledöntötte a sétáló hölgyek ruháit, mert ebben a különös cselekedetben szexuális gyönyörűséget talált.

A nagyváradi merénylő perverz szórakozáshoz hasonló botrányos cselekedetekkel mulatja magát most Szegeden egy iparos forma fiatalember, aki rövid pár nap alatt valóságos réme lett a sétáló szegedi urihölgyek és leányoknak.

Estender, amikor a levegő lehűlése a Stefánia sétányra csalja a szegedi úri közönséget, a sétatér bokrai között egy nyulánk, sovány, barna, kisbajszu legény szokott feltűnni, aki hiúz szemekkel lesi az előtte elhaladó sétáló hölgyeket. Mikor aztán egy olyan hölgy sétál el előtte, akinek gömbölyded formái különösen megtetszenek neki, előugrik az út széléről, a szép hölgy mellett terem s a legszemtelenebb módon bizalmaskodó modorban megfogja és megveregeti a hölgy ama formáit, amely kerek-

dedségükkel rajongó csodálatait leginkább felkötötték.

Képzeltető, hogy micsoda kínos botrányok keletkeznek ebből. Az így megtámadott hölgyek nagyobb skandalumok elkerülése végett, leküzdik mélyéges háborodásukat s igyekeznek minél hamarabb elmenekülni a támadó közeléből, aki ilyenkor halk, eszelős nevetéssel szintén odébb áll. Tegnap este egy ilyen módon megtámadott urinő, aki a kisleányával sétált, a merénylet következtében oly nagyfokú rémületbe esett, hogy féláljultan hanyatlott egy karosszékre. Több fiatalember, aki az inzultusnak szemtanuja volt, utána sietett a merénylőnek, hogy megfenyítse és átadja a rendőrségnek, az azonban gyors léptekkel eliramodott földözöl elől és eltűnt a bokrok között.

A lapok most felhívják a rendőrség figyelmét a Stefánia-kert legujabb különlegességére, erre az eszelős emberre, aki ha még szabadon garázdálkodhatik, a szegedi hölgyek valóságos rémévé nővi ki magát.

Agyonharapott honvéd.

(Egy szabadsághős tragédiája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1

Glück Adolf aradi 48-as honvéd 1905. december elsején valamiféle szóvitába elegyedett András Imre aradi köművessel. A szóvita később veszekedéssé fajult, majd tettelegességre került a sor, olyannyira, hogy András eközben erősen megharapta az öreg ember kisujját. A közbelépők szétválasztották a két felhevült embert s Glück hazatért a lakására, nem sokat törődve a jelentéktelennek látszó sebbel.

Meglehet, hogy épen ez volt az oka annak, hogy a seb elmérgesedett; elég az hozzá, hogy Glück sebe miatt az ágyának esett. Kisujja és keze erősen megdagadt s a beteghez hívott orvos oly súlyosnak találta az öreg honvéd állapotát, hogy kezének amputálását tartotta szükségesnek. Ebben azonban a sebesült nem akart beleegyezni.

A seb azonban később *úszkósodni kezdett*. Glücknek egész feje és alsó karja megfeketedett s iszonyu kínokat okozott az öreg embernek. Kisujjáról lejtött a hus s állapota olyan veszélyesre fordult, hogy hozzátartozói jónak látták a beteget a kórházba beszállítani. Itt azonban már nem segíthetett rajta a leggondosabb orvosi ápolás sem: Glück ennek az évről február 7-én meghalt.

Hozzátartozói, akik már a múlt év decemberében feljelentették Andrásit súlyos testi sértés miatt, a haláleset után újabb feljelentést tettek András ellen halált okozó súlyos testi sértés miatt. A feljelentés alapján Domokos László vizsgálóbíró elrendelte a holttest felboncolását. A boncolás adatai igazolták, hogy Glück a harapás okozta vérmérgezés következtében halt meg.

Az aradi ügyészség erre vádiratot adott be András ellen halált okozó súlyos testi sértés miatt.

Ma lett volna az ügy tárgyalása az aradi törvényszék előtt, de minthogy a vádlott nem jelent meg, a bíróság elhalasztotta a tárgyalást.

Valószínű, hogy András a büntetéstől való félelmében megszökött Aradról, miért is a törvényszék elrendelte országsszerte való kördzését.

Botrány a rendőrségen.

Főpofozott aradi rendőr.

„Hol volt az oldalfegyvere?”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

Az aradi rendőrségen ma csinos kis botrány játszódott le, amelynek a bíróság előtt lesz folytatása. Hogy a botrány leginkább a rendőrségnek köszönhető, az elvitathatatlanul igaz. A város zilált pénzügyi viszonyai mellett — sajnos — csak kevés gondot fordíthat a rendőrségre és így nem csuda, ha néha olyan esetek is előfordulnak, amelyek nem méltók egy nagyváros rendőrségéhez. A mai eset eklatánsan bizonyítja, hogy mennyire szükség volt már egy rendőrfelügyelői állás kreálására. A közlegénység kioktatása és vezetése eddig — az erre hivatott közeg hiánya miatt — nagyon kezdetleges volt.

Az tény, hogy amíg az aradi rendőrség államosítva nem lesz, a bajt orvosolni nem lehet.

A botrányról az alábbi tudósításunk szól:

Ma délelőtt egy csoport mikalakai újonc vidám éneklés közben vonult végig a Szabadság-terem, hogy a várban szolgálattételre jelentkezzenek. A rendőrség szerint az újoncok utcánkban *insultálódtak a közönséget*, miért is többet közülük beszámítottak a főkapitányságra. A rendőrök úgy adták elő a dolgot, de való tényállás az, hogy a rendőrség volt az, amely minden ok nélkül beleavatkozott a legények ártatlan mulatságába és heccet provokált. Ország-szeretle dívó szokás az, hogy az újoncok bevonulásukkor énekszóval adnak kifejezést érzelmeiknek. Mielőtt megkezdendék a gyöngyöletet, még egyszer, utoljára kikurjongatják magukat. Ezen sehol senki sem szokott megbotránkozni, különösen ha amugy is hangos az utca. Fényes nappal az éneklést nem lehet közszendháborításnak minősíteni.

Hogy az aradi rendőrség mégis beleavatkozott a legények ártatlan mulatságába, az épséggel nem vall tapintatosságra. Az ilyen eljárás a közönség meg nem sértett érdekei megvédelmezésének ürügye alatt sem engedhető meg. A szemtanúk egyébiránt tudósítánk előtt úgy nyilatkoztak, hogy az újoncok részéről semminemű veszély nem fenyegette őket.

Szó a mi szó, egy pár újonc a kapitányság elé került, amely az egyiket közülük zárkára állította és rögtön le is csukatta az udvaron lévő pincehelyiségbe.

És most következett a botrány második fejezete. Az udvaron ugyanis nagy közönség gyűlt egybe, amely kíváncsian várta az ügy fejleményeit. Mikor az elzárásra lélt újoncot a pincébe vitték, számosan körülállták a pincét, így Horváth József pénzügyi számtiszt is, aki a pince ablakjához ment, hogy betekintsen a zarkába. A pince ajtajánál álló Pápay rendőrtizedes erre ráfordított Horváthra:

— Tetszik valakit keresni? Itt idegeneknek nem szabad tartózkodni! Ha az urnak baja van, menjen a kapitánysághoz.

— Nem maga intézkedik itt, válaszolt Horváth.

A szóváltás ekkor mind viharosabb lett, miközben a rendőr leirhatatlan durvaságot mondott Horváthnak. Horváth a szidalom hallatára elvesztette türelmét és a rendőrt arcul ütötte.

A jelenet természetesen nagy izgalmat keltett a jelenlevők között. Horváthot a rendőrök közrefogták és bevitték Berets Ferenc kapitány elé, aki jegyzőkönyvet vett le az esetről. Horváth, akit az egyik rendőr hátra ütött, a többiek pe-

dig megrugdostak, rögtön látleletet vettetett fel és az ügyet a bíróság elé viszi.

A jelenet után egyik magas állásban levő rendőrtiszt magához szólította Pápay rendőrtizedest és így szólt hozzá:

— Hát magánál nem volt oldalfegyver? Volt, határozottan volt, konstatáljuk, hogy volt.

Igazán nagy kár, hogy Pápay tizedes nem vette igénybe. Elvégre nem lett volna utolsó hecc, ebben a kellemetlen kánikulában, egy kis vérangzás, amely felfrissítette volna a tik-kadt levegőt.

A Jekelfalussy botrány.

Bűnvádi feljelentés.

(A miniszter nem mond le.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 1.

A honvédelmi miniszter botrányában érdekes megfigyelni a koalíció félhivatalosainak viselkedését.

A függetlenségi párt hivatalosa: a Budapest elitéli a minisztert és ezeket írja ma róla:

„Jekelfalussy miniszter önbíráskodása ügyében, amely az egész sajtót foglalkoztatja, ma újabb részletek kerültek napfényre. Akták és bizonyítékok, amelyek igazolni látszanak azt, hogy a miniszter önkényűleg járt el az ispánjával szemben és jogállamban megengedhetlen dolgot követett el. A miniszter ma Budapestre érkezett és nyilatkozatot adott ki, amelyben igen természetesen találta azt, amit cselekedett. A miniszter nyilatkozata azonban nem változtat a sajnálatosan megállapított tényálláson s mint mentő körülmény egyedül a miniszter ur végtelen jóhiszeműsége áll előttünk. Ezzel azonban nincs jövátéve a dolog, amelyből alighanem újabb fordulatok fognak kiválni.”

Az alkotmánypárt félhivatalosa: az Ország szende fölületességgel fut végig az ügyön s azt mondja:

„Az „ügy” tenár már a bíróság előtt van s így nincs más hátra, mint bevárni a bírói döntést.”

(A néppárt, mint védő.)

Legerélyesebben védi Jekelfalussyt a néppárt félhivatalos lapja: az Alkotmány. Mai számában, egyéb kifakadások mellett, így tüzel:

„Megállapíthatjuk, hogy a honvédelmi miniszter egy rossz cseléddelel szemben korrekt módon és úgy járt el, mint ahogy bárki más is eljárta volna; megállapíthatjuk, hogy a honvédelmi minisztert semmiféle szempontból gancs nem érheti. Sajnálatosnak véjük, hogy a koalíciós sajtó egy része egy szocialista szenny-lap mocskos rágalmainak részben felült, részben terrorizálatni engedni magát azoktól az elemektől, melyek még alig néhány hónapja egy törvénytelen kormányhatalom oltalma alatt büntetlenül gázoltak végig köz- és magán-szabadságokon, most pedig e szabadságok védőként szeretnének szerepelni. Megcotrán kozással kell tapasztainunk, hogy Magyarországon még mindig büntetlenül lehet ember-vadászatot folytatni, ma az egyik, holnap a másik miniszter ellen. Jekelfalussy Lajos van olyan ur, hogy az ilyen alávaló orvtemadá sokra ne reagáljon, mindazonáltal úgy véjük, az immár kétségessé és szinte vedtelen-né lett közülszűesség érdekében történnek, ha a rágalmaink szerzői és terjesztői ellen a törvényes megtorlás előkészítése haladéktalanul megindulna. A Jekelfalussy-ügy egyelőre vé-

get ért, de az őszszel egybeülő s a sajtóörvény felbontására hivatott ankét számára jó lesz ez az esetet megőrizni adalékként ahhoz: *mind sajtószabadságra van Magyarországon szükség.* Minden elfogulatlan ember már ma is levonhatja az egyedül helyes következtetést: *nem sajtószabadság kell ennek a nép-ségnek, hanem deres és kutyatorbács.*”

A melyik párton így gondolkodnak a sajtószabadságról, ott, elhisszük, hogy lelkesen támogatják nemcsak a katonamisztert, hanem — Polónyit is.

(Dehogya le mond le.)

Fővárosi tudósítók hiteles forrásból arról értesült, hogy az a hír, mintha Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter le akarna állásáról mondani, alapnéküli kohlomány. Mérvadó körökben az a vélemény, hogy ez az ügy a miniszter magánügye, amelynek politikai háttere egyáltalán nincs s ezt a bíróság fogja elintézni.

Arról, mintha Wekerle Sándor miniszterelnök követelte volna, hogy Jekelfalussy mondjon le a miniszterségéről, vagy hogy erre vonatkozólag már előterjesztést tett volna a királynak, semmit sem tudnak. Ellenkezőleg, a miniszterelnök kijelentette, hogy az ügy elintézésére semmiféle befolyást nem akar gyakorolni.

(Darányi mosakodik.)

Darányi Ignác földmívelésügyi minisztertől ma este a következő távirat érkezett a M. T. I.-hoz:

Kovács György ügyében sem közvetve, sem közvetlenül be nem folytam, véleményt nem nyilvánítottam. A gazdatiszterokról különben az 1904. évi 27. törvénnyel szól.

Darányi.

Ugyanez ügyben a honvédelmi miniszter Lontórol az alábbi sürgönyt küldte:

A Nap közlésének Darányira vonatkozó része nem igaz.

Jekelfalussy.

(Bűnvádi feljelentés.)

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter botrányának ma újabb érdekes eseménye van. Kovács György gazdatiszt képviselőtében Csanádi Pál dr. ma megtette a bűnvádi feljelentést a honvédelmi miniszter ellen a budapesti büntető törvényszék-nél. Csanádi dr. rablás, illetőleg zsarolás címén a nyomozás megindítását és Jekelfalussy képviselői mentelmi jogának fel-függesztését kéri.

IRODALOM ES MUVESZET.

* Szerződtetések. A „Színészeti Közlöny” jelenti: Somogyi Karoly, a nagyváradi színház igazgatója szerződtette augusztustól Haraszthy Mici szuoretet a pozsonyi társulattól, Dobs Margit szuoret énekesnőt Rakosi Sándor iskolából, Kovács Margit náivát, az orsz. akad. miából. — Szalkay Lajos székesfehérvári igazgató szerződtette októbertől Poor Lillkét aradeti színház ösztöndíjas tagját, továbbá mostantól Magas Béla szeremes színészt. — Andorffy Peter pozsonyi színházgató szerződtette Szele Gyna jellemszínészt, az országos színház iskolát végzett növendékét. — Balla Kálmán, a miskolci színház igazgatója szerződtette októbertől Agnely Irén szubrett énekesnőt. — Farkas Ferenc dr., a szabadkai színház igazgatója szerződtette október 6. Paksai Margit énekesnőt, az orsz. színház iskolát végzett növendékét, valamint Muzey Margit fiatal szubrettet Rakosi Sándor iskolájából. Ugyancsak szerződtette októbertől Nemeth Ignác karnagyot a városi színházból, Lugossy Jenő komikust a Királyszínházról. — Havassy Béla az erdősi kerületi igazgatója szerződtette októbertől Arany Olga fiatal drámai énekesnőt. — Jasovics Jenő dr., a kolozsvári nemzeti színház igazgatója szer-

zódta szeptembertől Bíró Lilyt, a berlini Komische Opera koloratur énekesnőjét, továbbá Pajor Ödön baritonistát, az operaiskola végzett növendékét. — *Kövesy* Albert, a pécsi színház igazgatója szerződtette októbertől Pataky Riza fősnőt, Rajz Ödön jellemszínész, szerződtette továbbá Lacsmann Ládányi Mariska szubrett énekesnőt Rakosi Sándor iskolájából. — *Kremer* Sándor, a szatmári színház igazgatója szerződtette októbertől Barina Mariska szubrettet. — *Mészey* Kalmán, a besztercebányai kerület igazgatója szerződtette októbertől Jakabffy Jolán szubrett énekesnőt, Margittay Gyula szerelemszínész. — *Micsay* F. György igazgató szerződtette augusztustól Váry Jenő szerelmes színész, Vörös Alice és Verőffy Rózi énekesnőt, Péchy László baritonistát, Bajaj Mihály hő- és jellemszínész, októbertől Baranyó Edlő színész, az orsz. színészeti iskolából, Feleskő Sándor főruhátérnököt a városi színházból. — *Polgár* Károly a délvidéki kerület igazgatója szerződtette szeptembertől Róvész Ilona szubrett énekesnőt, Szabados Gizi náivát.

* A Solyomsi-féle színésziskolában augusztus 1-én megkezdődtek a beiratások. Felvételre jelentkezhetni az operai, drámai és operett tanfolyamra naponta d. e. 11 órától d. u. 8-ig az intézet helyiségében VIII Luter udvar 1. a) II. em.

Szabálytalanságok a városnál.

Ujabb szenzáció a torony alatt.

Lemondott tisztviselő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

Aradváros tisztikarát az Avedik-Domján féle sikkasztás után egy újabb kinos eset tartja izgatottságban. Ennek az esetnek hőse egy előkelőbb állású fiatal tisztviselő, akiről meglepő hírek kerütek ma forgalomba. Egyelőre ugyan csak suttognak a dolgokról, annyi azonban bizonyos, hogy Aradváros társadalmának nyugalalmát ismét egy szomorú szenzáció kavarta fel, olyan szenzáció, aminőhöz mi aradiak — sajnos — régen hozzá vagyunk már szoktatva s nemcsak az egész országban, de a külföldön is hirhedtette városunk nevét.

Ennek a ma kipattant kinos esetnek hőse előkelő szerepet játszik a város társadalmi életében is. Általában rokonszenves, megnyerő modoru embernek ismerik s a városban eddigelé azt hitték róla, hogy nemcsak rendezett viszonyok között él, de jómódu is. Fiatal ember még, de nős és családos, előkelő rokonsága van és úgy tudta mindenki, hogy vagyonos szülők gyermeke.

Annál meglepőbb, hogy hivatalában legutóbb olyan szabálytalanságok nyomára akadtak, melyekből nemcsak hanyagságra, de legalább is nagyfokú könnyelműségre lehet következtetni. Ami pedig a legkínosabb a dologban: a szabálytalanságok állítólag a pénzkezelés körül is előfordultak.

Ezirányban többféle verzió kering, melyek szerint a pénzkezelés körüli szabálytalanságok csupán hanyagságra vezethetők vissza, némelyek azonban olyan olyan dolgokról is beszélnek, amelyek nem nagy arányokban ugyan, de mégis szinte túllépik a hanyagság határait.

Érdekes, hogy miként sült ki a dolog. Ahogy rendszeren történni szokott: a tisztviselő a múlt hónapban négy heti szabadságra utazott el s ekközben idehaza a hivatalában egy véletlen körülmény folytán nyomára jutottak a szabálytalansá-

goknak. A legjellemzőbb pedig az, hogy az illető tisztviselő nem is volt felhatalmazva pénzkezelésre és csak a városnál divó furcsa rendszer folytán jutott abba a helyzetbe, hogy különféle pénzek folytak be a kezeihez. Távollétében egy fizetésre kötelezett felet véletlenül felszólítottak, hogy szolgáltatassa be a városhoz az esedékes összegeket s ekkor kitűnt, hogy valami rendetlenség történhetett a hivatalban, valószínűleg csak hanyagság folytán.

Varjassy Lajos h. polgármester nyomban hazahívatta az illető tisztviselőt s ekkor beigazolódott, hogy tényleg csak egy kis könnyelműségről és hanyagságról van szó, amelyeknek azonban nincsenek és nem is lehetnek súlyosabb következményei. Varjassy polgármester a városi tanács elé vitte az ügyet s a tanács igyekezett már a városi tisztikar reputációja érdekében is lehetőleg simán és csöndben elintézni a kinos affért.

Miután az illető tisztviselő ismét teljesen rendbe hozta hivatalának minden ügyét: ma délelőtt lemondott állásáról és augusztus havi illetményeit ma már nem is vette fel a városi pénztárból. Különben is régi szándéka volt új pályára lépni s ez szolgál tulajdonképpen indokál lemondásának, amely előbb-utóbb ugyanis bekövetkezett volna. A helyettes polgármester a lemondott tisztviselőt ideiglenesen Bökenyi Arisztiddel, az ügyészséghez beosztott segédttal helyettesítette.

Természetes, hogy szerte a városban — amelyet ma este felé valóságos lázba ejtett ez a meglepő szenzáció — sok mindenféle kalandos hírek forognak közszájon, amelyek azonban nem egyebek az ilyenkor szokásos nagyításoknál és találgatásoknál. Akik pedig mélyebben fekvő okait keresik az esetnek, azt is tudni vélik, hogy a képzett, ambiciózus és a hivatalában máskülönbén kitűnően bevált tisztviselőt a játékszenvedély vitte volna könnyelműségekbe. Egy másik oka pedig a dolognak az a közismert szabad gazdálkodási rendszer, amely a torony alatti némely hivatalokban folyik és minduntalan megtermi szomorú gyümölcsseit. A dolgokat rendbe hozni tudó erős kellene oda és kiméletlen purifikáló szellem.

Hol a Komjáthy pénze?

Történet 24.000 koronáról.

(Megindult a pörökedés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 1.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer 24.000, azaz huszonnégyezer korona. Ezt a pénzt Komjáthy Béla, az aradi 48-as függetlenségi párt hivatalos jelöltje hozta Aradra, hogy a választási alkotmányos költségeket fedezze vele. A szóban forgó 24.000 korona azonban nem tette meg kötelességét. Eltűnt, elmúlt, nincs sehhol és a legalkotmányosabb költségeket sem fedezte. Sokan tündöttek már rajta, hogy hová lett, de feleletet eddigelé senki sem kapott. Pedig legujabban nagy bonyodalmak, pörök, kavargások készülnek e tekintélyes összeg körül. Ezekről a bonyodalmakról számol be alábbi tudósításunk:

(Pártgyűlés a pénzügyben.)

A választás napján a déli órákban, mikor már biztos volt Komjáthy bukása, a hivatalos jelölt szállodai szobájába egymásután kopogtatnak be a számlákat hozó emberek. Komjáthy, aki a választási költségekre szánt összeget pártja egyik vezérférfiának adta át, természetesen megtagadta a fizetést és pártja vezetőjéhez utasította a számlát hozókat. A népvándorlás azonban nem szűnt meg, úgy, hogy Komjáthy végre is azt a szállóigévé lett kérdést kockáztatta meg:

— Hol a pénz?

Ez a kérdés annál jogosultabb volt, mivel kiderült, hogy a Komjáthy magánlakásán kívül csak a zászlók és a tollak vannak kifizetve. Sem a négyosztás pártiroda, sem a bankettek, a korcsmárosok, kortesek, sem a kocsi, nem voltak kifizetve és nincsenek kifizetve ma sem.

Komjáthy végre is megunt a számlákat hozók zaklatását, kocsiá ült és délután négy órakor kihajtatott a pályaudvarra, ahol este 9 óráig várt a vonatjára. Erőzben több párthíve előtt felháborodva tárgyalta a pénzügyet és ismételtén felvetette azt a kérdést, hogy hová lett a 24.000 korona?

A választást követő napon a Komjáthy-párt azon vezérférfiai, akik a választás során intézésébe leginkább beleszóltak, — elutaztak Aradról. A kortesek hiába keresték őket, hogy napidíjajukat megkapják. A városban sok derűtlenségre adott okot a dolgok ilyenén állása, míg végre ma igen komoly fordulatot vett a 24.000 korona ügye.

A függetlenségi párt egyik tekintélyes vezetőalakja ugyanis ma levelet intézett Schwarz Jenő dr. hoz, amelyben Komjáthy-nak a pénzürről tett nyilatkozatára hivatkozva kijelenti, hogy ezt az ügyet sürgősen tisztázni kell, mert a pénz eltűnése a párt tekintélyébe és tisztességébe vágó dolog. Hogy tehát tisztáztassék, vajjon volt-e 24.000 korona és ha volt, hová lett: arra kéri Schwarz Jenő dr.-t, hogy hívja össze sürgősen értekezletre a párt vezetőférfiait.

Ennek a kérésnek értesülésünk szerint Schwarz Jenő dr. eleget is tett és holnapra a párt Aradon időző vezetőit értekezletre hívta össze. Holnap tehát esetleg megtudhatjuk, hogy „Hol a pénz?”

(A bepörölt vezérek.)

A pénz hiánya egyébként a pörök egész áradatára ad most okot. Az első két pör már meg is indult.

A választás előtt ugyanis Nagy Sándor dr. országgyűlési képviselő a Komjáthy-párt nevében írásbeli szerződést kötött Szeberényi Gyula bérkocsi-utajdonossal aziránt, hogy a választás napján 10 kétfogatu kocsit 50—50 koronáért és 16 egyfogatu 30—30 koronáért bocsásson a párt rendelkezésére. Az összesen 980 koronát tevő számla kifizetésére szerződésileg kötelezte magát Nagy Sándor, még pedig július 28-iki határidővel. A szerződés aláírásánál jelen volt Keresztés Gyula is, aki tanuk előtt kijelentette, hogy felelősséget vállal az összeg kifizetéséért.

A választás megtörtént, elérkezett 28-ika is, de a bérkocsisok hiába keresték számlájukkal Nagy Sándort: ő már nem volt itthon. A bérkocsis ipartársulat tehát 30-ikán, hétfőn délután ülést tartott, melyen megjelent a társulat ügyésze, Szalai Arnold dr. is, akit a terület megbízott, hogy szóísa fel a fizetés 24 óra alatt való teljesítésére Nagy Sándor dr.-t és Keresztés Gyulát. Ez meg is történt, de eredménytelenül.

Igy történt, hogy Szalai Arnold dr. ma Szeberényi Gyula képviselő előtt sommas kérészetet adott be az aradi kir. járásbírósnál Nagy

Sándor és Keresztes Gyula ellen 200 korona iránt. A pör már legközelebb tárgyalás alá kerül Révay Kálmán albiró előtt.

(Egy másik pör.)

A másik pör története a következő:

Schwarz Jenő dr., a Komjáthy-párt nevében megbízta E. gáji kocsmárosot, hogy a választás előestéjén a gáji és ségal szavazópolgároknak italt és ételt szolgáltatson ki. Együttal tudomására hozta a kocsmárosnak, hogy a választás előtti estén megjelennek nála Keresztes Gyula dr., *Mittner* József, *Domonkos* Lajos, *Szántay* Béla és gyűlést fognak tartani.

Igy is történt. E. a gyűlésen megjelent szavazóknak ételt és italt adott, még pedig 42 korona értékben. Mikor azonban fizetésre került a dolog, ezt Schwarz Jenő dr. és a Komjáthy-párt vezetői megtagadták. R. erre Szalai Arnold dr. útján a 42 korona erejéig bepörölte Schwarz Jenőt.

Amint értesülünk, legközelebb az összes érdekelt vendéglősök és kocsmárosok, valamint azok, akiknek követelésük van a Komjáthy-párttal szemben, — megindítják a pört a vezérbírók ellen.

HIREK.

— **Wekerle a királynál.** *Ischből* táviratozzák: *Wekerle* Sándor dr. miniszterelnököt délelőtt 11 órakor, *Andrássy* Gyula gróf belügyminisztert déli 12 órakor a király külön kihallgatáson fogadta. Ugy a miniszterelnök, mint a belügyminiszter hivatalos az uralkodó villájában délután 2 $\frac{1}{2}$ órakor tartandó ebédre. *Wekerle* dr. és *Andrássy* gróf a nap folyamán tisztelgési-fognak az uralkodóháznak *Isch*ben időző tagjainál is, *Ferenc Saluator* főhercegnél és *Gizella* bajor hercegnőnél. A magyar miniszterek holnap reggel utaznak el *Ischből*. *Wekerle* Sándor dr. miniszterelnök kihallgatása több mint egy óra hosszat tartott. Ez alkalommal a folyó ügyeken kívül szóba kerültek a delegáció egybehívására vonatkozó intézkedések, valamint ő felségének az őszön való budapesti tartózkodása.

A *Wekerle* Sándor dr. miniszterelnök nyári szabadságáról szóló hírek, mint a *Bud. Tud.* értesül, merő találgatások, amennyiben *Wekerle* dr. ez évben egyáltalában nem vesz igénybe szabadságot s a kormányügyeket szakadatlanul fogja vezetni.

— **Kossuth nyaralása.** *Kossuth* Ferenc ma délután Bécsen át több heti tartózkodásra *Karlsbad*ba utazott.

— **Wekerle helyett Popovics?** *Budapesti* tudósítónk táviratozza: A reggeli lapok bécsi magánforrás nyomán azt a hírt közlik, hogy *Wekerle* a pénzügyminiszteri tárcát átadja *Popovics* államtitkárnak. Erre a hírre vonatkozólag a *M. H.* ma esti száma ezeket írja:

Popovics Sándor pénzügyminisztersége értesülésünk szerint alap nélküli kombináció. A bécsi forrás onnan merítette a hírt, hogy *Popovics* lemondott az osztrák-magyar banknál elfoglalt kormánybiztosi állásáról, holott *Popovics* csupán képviselővé választása következtében tette le ezt a tisztséget.

— **Az egészségügyi főnök Aradon.** *Tschudi* Artur a hetedik hadtest egészségügyi főnöke ma Aradra érkezett. *Tschudi* holnap megvizsgálja az összes laktanyákat, hogy az egészségügyi követelményeknek megfelelnek-e?

— **E. Szabó József betegsége.** *B. Szabó* József egészségi állapotáról a napokban aggasztó hírek érkeztek Aradra, nagy részvétet kelteve a művész ismerősei körében. Így került a hír a lapokba s ezen az úton *B. Szabó* tudomására is. A művész most *Menyházán* üdül, ahonnan ismerőseinek több levelet írt, amelyekben kijelenti, hogy az idegességen kívül egyéb baja nincs.

— **Öngyilkos polgármester.** *Dobstándról* jelentik: *Dob Béla*, *Dobsinaváros* polgármestere ma hajnalban szíven lötte magát. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **A marosvásárhelyi sikkasztás.** Hirt adtuk már arról a nagy sikkasztásról, mely a marosvásárhelyi vasúti pénztárban történt. Tudósítónk táviratozza, hogy *Gerely Árpád* marosvásárhelyi vasúti pénztárnok, mint az eddigi vizsgálat kiderítette, körülbelül 33.000 koronát sikkasztott. A marosvásárhelyi rendőrség tegnap az összes határszéli rendőrséget táviratilag értesítette a sikkasztásról és *Gerely* személyleírásáról. A sikkasztó pénztárnok 30 éves, magas, barnaszemű és bajszu, szálas ember, borotvált arcú. Hat év óta szolgált Marosvásárhelyen. Pontos, szorgalmas tisztviselőnek ismerték, akit a meggazdagodás vágya üldözött. Különféle vállalatokba bocsátkozott, bérleteket tartott és marhával is kereskedett. Az állomás fizetését magához véve, amely egyéb hivatalos pénzzel együtt 30.000 koronát képviselt, többé nem jött hivatalába. Tegnap reggel, mivel nem jelent meg a szolgálatban, az állomásfőnök délelőtt 10 órakor lakására küldött, de már nem találták otthon. Azonnal telefonáltak a kolozsvári üzletvezetőségnek és *Balla* állomásfőnök a rendőrségen jelentést tett. Lakását és a hivatalos helyiségét *Péterfy* rendőrfelügyelő átvizsgálta. Íróasztalán dr. Kász Károly szerkesztőhöz címzett négyoldalos levelet találtak, amelyben elmondja, hogy előtte csak két út állott: agyonlőni magát vagy megszökni. Ő ez utóbbit választotta, mert családja érdekében ezt célszerűbbnek látta. Szökésére, úgy látszik, előre elkészült. A rendőrségnél július 25 én egész kurópára szóló utlevelét váltott. A tegnapi nyárérszeredai helivásáron marháit eladta, váltókra pénzt szerzett és a marosvásárhelyi cukorgyártól répatermésére előlegül 6000 koronát vett fel. Magával vitt tehát körülbelül 50—60.000 koronát. Az eddigi nyomozás szerint hétfőn délután fél 6 órakor indult Brassó felé. A sikkasztónak négy gyermeke van. Családját apósa pártfogásába ajánlotta. A vasúti sztrájk alkalmával *Gerely* vezető szerepet vitt.

— **Az új főpénztáros.** A város törvényhatósága a havi közgyűlésén tölti be az *Urbányi Béla* nyugalmába vonulásával megüresedett főpénztárosi állást. Az állásra négyen pályáztak: *Laczay* Endre, az aradi kereskedelmi és iparbank volt vezérigazgatója, *Billich* Miklós hivatalnok, *Váry* Ferenc városi hivatalnok és *Adorján* Marcel lugosi számvívő. Az utóbbi két pályázónak a megkívánt érettségi vizsgálaton kívül államszámvitelteni vizsgálata is van.

— **Generálisválasztás a jezsuitáknál.** A jezsuiták, vagy amint alapítójuk, *Loyola* Ignác elnevezte őket: *Jézus* hadserege immár heves választási lázban vannak. Szeptemberben fogják ugyanis megválasztani generálisukat, a világ vala mennyi jezsuitájának fejét. Nagy hatalomság ez még ma is, a felvilágosodottnak nevezett XX. században. Igaz ugyan, hogy mindösszesen „csak” tízezer jezsuita van, de vagyónuk és szellemi befolyásuk ma is óriási még. Az új generálisra különösen súlyos feladatok várnak. Ugyanis X. Pius pápa uralma óta a Vatikánba és ennek folytán az egész katolicizmusba is belépett a modern haladó szellem. Az

új generálisnak ez ellen fog kellni küzdenie. Három generálisjelölt van: az olasz *Freddi*, a német báró *Laseberg* és *Biederlack*. A legtöbb kilátása győzelemre *Freddi*-nek van, akit valószínűleg mint jezsuitának meódnak. Hajthatatlan akaratu, de emellett okosan hajlékony, alkalmazkodó és roppant rábeszélő tehetség. A legkevesebb kilátása van *Biederlack*-nak, akitnek egyetlen nagy fogyatkozását hányják a szemére. Ez a fogyatkozása pedig az, hogy — tudós ember. Akinek ekkora a tudománya, arra joggal gyanakodhatnak, hogy nem fog tudni kellő erélylyel a katolikus haladó szellem útjába állani.

— **Szerencsétlenül járt munkások.** *Budapestről* táviratozzák: A *József-köruton* levő *Bodó-kávéházban*, amelyet most újjáalakítanak, ma délután nagy szerencsétlenség történt. A munkások állványokon dolgoznak. Az egyik állvány, melynek deszkája kettétört, összeomlott és hat munkást maga alá temetett. A munkások közül egy azonnal meghalt, a többi öt pedig súlyosan megsebesült.

— **Tűz az Andrányi féle bortelepen.** Ma reggel négy óra tájban tűz ütött ki *Andrányi Kálmán* utódai bornagykereskedő cég kútyós-utcai telepén. A tűz a pintér-műhelyben keletkezett. Csakhamar lángban állott a faépület, amely szerencsére bádofödéllel volt ellátva, ami a tűz gyors terjedését némileg megakadályozta. Az előhívott tűoltóság csakhamar elejét vette a bajnak és negyed óra alatt eloltotta a tüzet. A műhelyben több javítás alatt álló hordó, egy gyalupad és számos szerszám volt, amelyek a tűz martalékává lettek. A kár 1200 korona. A tűz valószínűleg az aszfalt-hengerezőgépszikrából keletkezett. Az épület biztosítva volt.

— **Ujság és püspök.** A *Népszava* bujálkodással vádolta meg *Párvy Sándor* szepesi püspököt és ez ügy vonatkozáslag az *Országos Pártmány-Egyesület* védő irodája illetékes és beavatott részről vett következő sorokat teszi közzé:

— A szepesi püspök ellen a *Népszava* című lapban oly kvalifikálhatatlan rágalmak jelentek meg, melyekkel szemben tisztességes emberek előtt védekezés nem szükséges; önérzete és tiszta lelkiismerete pedig eltöltik attól, hogy azokkal, kik előbb megszarolni akarták, mikor pedig ez nem sikerült, e gáz rágalmakkal támadtak ellene, bárhol is szóba álljon. Ezeknek a rágalmaknak a gyártása és közzététele eléggé jellemzi az illeték elvetemültségét, mely fölmentí a püspököt attól, hogy megtorlást keressen; igazolásra pedig azokkal szemben a püspök nem szorul.

A *Népszava* a támadásra és hangon válaszol. A szociálista ujság ezeket írja:

— **Igazunk volt: Párvy püspök fél a bíróságtól!** *Párvy* püspökről világosan megírták, hogy vagy gazember és ekkor feygházba, vagy örült és ekkor elmegyógyintézetben a hely. Mi ennek az írásnak helyet adtuk azzal, hogy igenis mi is követeljük, hogy a vádió ellen indítson sajtópört a püspök. Ő azonban méltóságán alul valónk tartja azt, hogy védskezzék. Arcátlanul rágalmaz tehát. No hát: mi mindenképpen feniarjuk állításainkat! És még egyszer mondjuk, hogy rágalmazó gazember a püspök, aki fél saját bűnei beigazolásától s pör helyett, bizonyítás nélkül aljasul rágalmaz. Tessék sajtópört indítani. Tessék a bíróság elé menni! Mert itt eldőne az: Ki zsarol, ki rágalmaz? Ismételjük: *Párvy püspök mindaddig elvstemült fráter marad minden becsületes ember szemében, míg a Népszava szerkesztőségére is érthető rágalmait be nem bizonyítja és a bíróság előtt nem igazolja, ki, mikor és hogyan akarta*

megszarolni?! Addig csak ez a válaszuk: minden betörésen csipett csirkefogó „tolvaj”-t kiált.

Ugyilátszik, az újság és a püspök harcában mégis csak a bíróság mondja ki majd az utolsó szót.

— **Az orosz forradalom.** Pétervárról táviratozzák: *Sveaborban* az egész helyőrség föllázadt. A zavargásra az adott okot, hogy egy katonát felebbvalói annyira bántalmaztak, hogy meghalt. Az illető ezred legénysége erre kijelentette, hogy nem szolgál tovább. Az ezredparancsnok a lázadók közül kétszázat letartóztatott, mire az egész helyőrség és a közelben horgonyzó hadihajók legénysége is fellázadt. A katonák az összes tisztet elfogták és az összes vasúti vonalakat, valamint a hadi hajókat birtokukba vették.

— **A nyula—simonyifalvai vasút építése** már majdnem tőkéletesen be van fejezve úgy, hogy a vasutat a teherforgalomnak augusztusban megnyitják, míg az általános forgalmat szeptember 1-én kezdik meg. Az új keskenyvágányú vasút hossza 42 km. Az építés vezetésével *Zerkovitz* Rudolf mérnök volt megbízva, aki az új vasút részvénytársaság ügyvezető igazgatója lett. A vasúttársaság újabban előmunkálati engedélyt szerzett vonalának Simonyifalvától *Apáti* és *Barakony* érintésével *Ókróság* való kiépítésére. Ennek az újabb 22 km. hosszú vonalrésznek kiépítését az 1907. év folyamára tervezik.

— **Aki korán vénül meg.** Egy alig tizenhárom éves, kis, vézna penészvirág állott ma a lopás büntetével vádolva a budapesti büntetőbíró előtt. *Horváth* Annának hívták a kis leányt, akire azonban a szenvedések, a bűn és a keserű élettapasztalatok oly mély barázdát szántottak arcán, hogy bizvást öregasszonynak nézhetette mindenkik.

— **Tizenegy éves koromban jutottam árvaságra,** — védekezett a kis bűnös. — A szomszédok néhány napig megtűrtek maguk mellett, de aztán kidobták az utcára. Aznap nem ettem egy falatot sem s éhesen bolyongtam az utcákon. Egy öreg ur megszólított, felhívott a lakására s ott tartott magánál napokig. Nem tudtam, mit teszek, de ha tudtam volna is, nem volt más választásom. Szép ruhákat kaptam s tizenkétéves koromban már szeretőim voltak. A párifogóm eltaszított magától, de ezzel nem törődtem, mert az utcai fiúk társaságában nagyon jól éreztem magamat. A fiúk vettek rá, hogy lopjak.

— **Mit tett a lopott pénzzel?** — kérdezte az elnök.

— **Elilumoltam a barátaimmal.**

A bíróság *Horváth* Annát kétévi javító intézetben elítélendő fogházra ítélte.

— **A fürdőkből.** Julius 27 ig Siófokon 5264 fő vendég fordult meg.

— **Üngyilkos perditá.** A magyar rendőrhajók nem fordítanak elég gondot a rosszhírlű hajók felügyeletére. Nem kísérik ellenőrző figyelemmel a lelketlen tulajdonosok manipulációt és ha már rajta is kapnak néha valakit törvénybe ütköző cselekedeten: nem járnak el a kellő szigorral ellene. Most *Dabrecenben* történt egy eset, amely szintén a hatóságok lelkiismeretlen és fölületes ellenőrzésére vezethető vissza. Tegnapi éjszaka a Tizenháromváros-utcán üngyilkossági kísérlet történt. A 68. számú házban levő *Vajda Imréné*-féle rosszhírlű mulatóhelynek egyik lepkéje, *Bodolai Piroska* nevű szerencsétlen, számalomraméító teremtes akart megválni az életétől, ami azonban nem sikerült neki. A szerencsétlen zsiros szódát kékkövet, foszfort kevert össze és oldott fel és azzal megmérgezte magát. Szerencsére társnői

még idejében észrevették, rendőrt hívtak, bevitték a kórházba, ahol gyors segélynyújtással megmentették az életnek.

— **Az automobil örület áldozatai.** Súlyos automobil-szerencsétlenség esett tegnap *Berlinben*, mint egy táviratunk jelenti. A hatalmas méretű automobilt, amelyben a sofőrön kívül két ur és egy gyermek ült, éppen teljes sebességgel száguldott, amikor az ut a vasúti töltés miatt erősen lejtőssé vált és a fék fölmondta a szolgálatot. A kocsi félreugrott az útról és hevesen neki vágódott egy fának. A gyermek sajtószerűen sértelesen maradt, de a többi hírmán súlyosan megérülve, eszméletlenül röptültek ki a kocsiból. Az automobil apró darabokra zúzódott össze.

— **Forongás a teaházak miatt.** *Sanghai*-ből táviratozzák: A városi tanács elfogadta nemrégiben a vegyes törvényszáknak azt az indítványát, hogy a teaházakban 16 éven aluli fiatal énekesnők alkalmazása tilos. Nagy izgalmat keltett, hogy a rendőrség 80-áról 81-ére virradó éjjel erőszakkal akarta a tilalmat végrehajtani. A legtöbb teaháztulajdonos tiltakozással ez ellen, bezáratták teaházát. A letartóztatott leányokat a vegyes törvényszék elé fogják állítani. Az intézkedések miatt a kínaiak között nagy a felháborodás.

— **Anyakönyvi kinevezés.** A belügyminiszter Aradvármegyében az apáti anyakönyvi kerületbe *Lunics Páter* községi jegyzőt anyakönyvvezetővé nevezte ki.

— **Az első orfeum.** Szalmaövegnyek és aranylajak őszinte örömeire holnap beköszönt hozzánk az első orfeum. *Weiser* Jaques kitűnő variété és cabaret társasága játszik csütörtöktől kezdve a *Központi Szálló* kerthelyiségében és kedvezőtlen idő esetén a díszteremben. Csupa elsőrangú erő van a társulatban: *Senders* Nelly dalénekesnő. *Kompási* Gyula paraszttalok utánzó. *Lengyel* Margit operett-szubrett. *Mrs. Swith* rongyokból mauzeumokat és szobrokat kirakó művész. *Horváth* Otilie nemzetközi táncosnő. *Edler* Károly komikus és magánzenész. *Lorenz* Annie cabaret diszene. *Berényi* Izó szalon komikus. *Bergmann* M. színész. *Filippi* Lucie chanteuse. *Leopoldi* H. karmester. *Vermke* Eugenie, a legerősebb atlétanő, *Herold* óriással. A műsor szigorúan családias. Belépődíj 1 korona.

— **Aradi fogorvos külföldön.** Nem mulik el év, melynek néhány hetét *Wiener* Gyula dr., városunk előkelő, nagyképzetségű fogorvosa, arra nem használná fel, hogy a külföldet bejárja, ahol a fogászat terén mutatkozó legújabb találmányokat és vívmányokat tanulmányozza. Mult évben Londonban az ottani leghíresebb fogorvosnál hetekig dolgozott, hogy a nagystíliú újítások alkalmazásának módját gyakorlatilag is elsajátítsa magának. Az idén is arra használta fel *Wiener* dr. szabadságidejét, hogy a külföldön a folyton fejlődő fogorvosi technikának legújabb vívmányait megismerje. A legalkalmasabbnak mutatkozott e célra *Strassburg* városa *Elzászban*, mely városnak egyik nevezetessége *Römer* tanár fogászati műterme, ahova Franciaországból, Angliából jönnek a törekvő fogorvosok tanulmányaik és képzettségük kiegészítésére. *Wiener* dr. hetek óta működik a világhírű fogorvos mellett és gazdag tapasztalatokkal tér némsókára vissza, hogy a fogászat terén elért meglepő vívmányokat saját betegai javára értékesítse.

— **Új férfi és gyermekruha üzlet Aradon.** *Braun* Miksa aradi kereskedő, aki 15 évig volt *Neumann* M. férfi ruhaüzletében alkalmazva, a cégtől kilépve, önálló férfi- és gyermekruha üzletet nyit augusztus hóban a Szabadság téren, a gróf *Nádasdy* féle palotában *Braun* Miksa kiváló szakértelme kelendő biztosíték arra, hogy e szakmába vágó minden követelménynek teljesen megfeleljen, elég ügyes és gyakorlati, hogy üzletét felvirágoztassa. Nagy súlyt fektet a gyermekruha készletre és mérték utáni készítésre.

1919

— **A. n. é. közönség szives tudomására hozom,** hogy üzletemet különféle gyümölcsökkel szereltem fel, naponta jégbehűtött görög dnyék kiönként 7 fillé-

léért, továbbá legnemesebb faja cukor dnyék, a. m. ananas, *Turkesztán* stb. kiönként 16 filléért kapha ók. Fentl. árak a piaci áraknál sokkal előnyösebbek, amelynek valódiságáról egy probavásárlás által bárki meggyőződhet. Halakat jelenleg csakis rendelésre szállítok, veszek csomoge szállít nagy mennyiségben, napota 100 kgramon feljebb; az átvételnél azonnal fizetek. Kérem ajánlatot tenni. Tisztelettel *Breger* J. Deák Ferenc-utca 89. Sebessy asztalossal szemben

— **Eveszett** egy sötét lilá pénzárca ezüst szegélylyel az *Andrássy-térről*, a *Könyök* u'cán keresztül a *Nagy-körutig*. Tartalma kilenc darab fürdőjegy. A becsületes megtaláló illő jutalomban részesül, ha a kiadóhivatalban jelentkezik.

— **Bolhák,** svábok, poloskák legbiztosabb pusztító szere *Vojtek* és *Weisz*nél Aradon. 112

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Stampfl** Gusztáv pőről. Megemlékeztünk arról, hogy *Stampfl* Gusztáv sommás keresetet indított *Ottubay* Károly kurial bíró ellen életjáradéka iránt, amelyet állítólag nagyanyja, *Klingenpöckné* végrendeletileg hagyományozott neki. Az első tárgyalás alkalmával *Ottubay* pergátló kifogást tett és *Stampfl* keresetével elutasították. *Stampfl* felebbezésére a kir. törvényszék elrendelte az érdemleges tárgyalást. A tárgyalás alkalmával *Ottubay* tagadta, mintha ő lett volna a hagyaték végrehajtója és így nem volt köteles leltározatni és biztosítani a tőkét, amely után az életjáradék hagyományozva lett *Stampfl*-nak. Holnap délelőtt lesz *Révay* Kálmán albiró előtt a harmadik tárgyalás, amelyen *Stampfl*-nak bizonyítania kell, hogy a követelése jogos, mert *Ottubay* volt a kérdéses hagyaték végrehajtója.

Utí ruhák.

(Párisi divatlevél.)

Páris, július vége.

Minduntalan újabb alkalmunk nyílik meggyőződni arról, milyen Isten adománya az némely nőnek, hogy olyan igazán sikkesen tud öltözködni. Tudja, hogy mikor, milyen alkalomra, milyen ruha s milyen kalap illik. Művészet ez is, amelynek az utánzásához nem elég a pénz, amint azt sokan hiszik — főkélléke ennek a megkülönböztetésre képes finom ízlés.

Egy szép és fiatal hölgynek az utí ruháját fogom önöknek leírni. *Palaszürke* covercoat ruha; bélelt szoknya, ami utra nagyon alkalmas, különösen a fel- és leszállásnál. A szoknyát svéd keztübe bajtatott kecses női kéz emeli és kilátszik a himzett fodru sötétlila alsó szoknya. A fehér linon bluzra bő köpeny borul, amely körülbelül térdig ér. *Szürke* szalmakalap, amelyet nagy angol fátyol takar, elfödve az arcot s megvédve a haját is. Az ernyő élénk cseresznyepiros, ami pompásan illik a szürkéhez. Így látva az alakot, az ember valóságos mintaképét látja az elegáns utazó hölgynek.

Mellette egy másik párisi hölgyet láttam. Ez sem volt kevésbé bájos. A ruhája erősen kék chevotte. Ezt a szoknyát is svédkeztüös kacsó emelte, mintahogy egyáltalán nagyon diadalmaskodik most a svédkeztü. A szoknya alól himzett fehér alsó szoknya látszott. Kis mellényke fekete seiyem nyakkal és kézelővel. A mellénykének régi japánselyem betétje van zöld, kék és piros mintában. Meg kell jegyeznem, hogy ebből a betétből csak nagyon kevés látszik. Zöldes szürke szalmakalap, hátra tűzött kaskastollal. A másik kezében a hölgy egy könyves zacskót tartott, ami utra szintén alig nélkülözhető.

A fenti leírásokból kitetszik, hogy az előkelő hölgyek mellőzik az egészen rövid szoknyát, bár amint látjuk elég praktikusak. És igazuk van. Hogy a rövid szoknyás hölgy is jól fessen, ahhoz kifogástalan természet kell, még kifogástalanabb láb és én Istenem, ezt még sem találja meg az ember mindenkinél.

A KÖZPONTI SZÁLLODA
kerthelyiségében
 kedvezőtlen idő esetén a díszteremben.
 1906. augusztus 2-án, csütörtöktől kezdve
 naponta vendéjátéka a
VARIETE és CABARET
TÁRSASÁGNAK.

Igazgató: **Weiser Juques.**

Csakis elsőrangú művészerők.

Itt Aradon először!

Senders Nelly, **Kompási Gyula,**
 dalénekesnő. paraszttalok utánozó.

Lengyel Margit,
 operette-subrett.

Mrs. SWITH, **Horváth Ottilie,**
 rongyokból mauzoleumokat és nemzetközi táncosnő.
 szobrokat kirakó művész. nemzeti táncosnő.

Edler Károly,
 komikus és magánszínész.

Lorenz Annie, **Berényi Izsó,**
 Cabaret Diseuse. szalon komikus.

Bergmann M.,
 színész.

Filippi Lucie, **Leopoldi H.,**
 Chanteuse. karmester.

Szenzációs! VERMKE EUGENIE
 a legérősebb atlétanő. **Szenzációs!**
Herold óriásna.

Szigoruan szolid család műsor!
Kezdete este 8 és fél órakor.

Belépti-díj: 1 korona.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri, kiváló tisztelettel
 1926 **Az igazgatóság.**

Gyomorbetegeknek!

Mindazoknak, kik meghülés vagy a gyomor túlterhelés nehezen emészthető, nagyon meleg, vagy nagyon hideg ételnek avagy rendetlen életmod által gyomorbetegségben, u. m. **gyomorhurut, gyomorgörcs, gyomorfájás, nehéz emésztés vagy elnyálkásodásban**

szenvednek, egy házi szer ajánlatik, melynek kitűnő hatása már évek óta kipróbálva van. És ez a

HUBERT ULLRICH-féle gyökér bor.

E gyökérbor kitűnő, gyógyképesnek elismert gyökérből, jó borral van készítve, erősebb és élénkíti az ember emésztőszervét, a gyökérbor elhárítja az emésztőszervi zavart és elősegíti az új egészséges vér képzését.

A gyökérbort kellő időben használva, a gyomorba már csirában elfojtja. Nem szabadna tehát annak használatával késni. Észleletek, mint **fejfájás, felebüfögés, gyomorgörcs, fellváltkodás, rosszullet hányással,** melyek **űdűt gyomorszájoknál** mindig gyakrabban lépnek föl, számtalanszor már néhányszor megszűnik.

A vendé **Székrekedés** és annak kellemetlen következményei mint **széreg, is voltak** **székrekedés, és annak kellemetlen következményei mint széreg, is voltak** **székrekedés, és annak kellemetlen következményei mint széreg, is voltak**

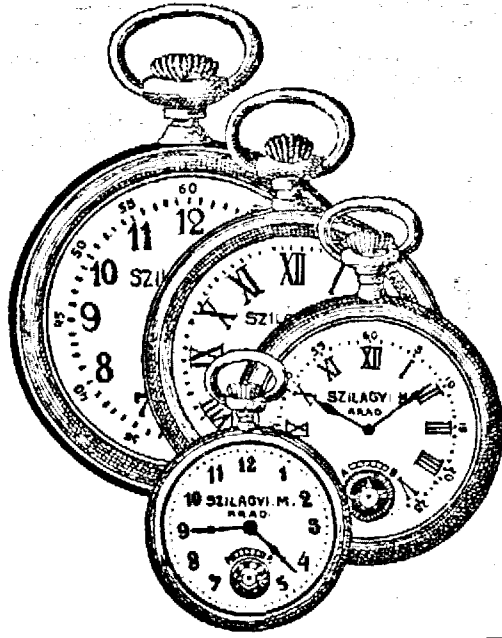
Sovány, sápadt arczzint, vérhiányt, rőtlen séget, legfőbbnyire rossz emésztés, csekély vérképzés és a máj beteges állapota okozza. **Etvágytalanságnál,** **ideges bágyadságnál és kedélytelenkedésnél,** valamint gyakori fejfájás, álmatlan éjjeliek következtében sok ember lassan elpusztul. **Gyökérbor** **gyengült életérőnek friss erőt ad.** — Gyökérbor gerjeszt az étvágyat elősegíti az emésztést és táplálkozást, gyorsítja az anyagcserét és vérképzést, megnyugtató a felfeszített idegeket és új életkedvet ad. Számos elismerő és hálaírat bizonyítja ezt. — **Gyökérbor kapható üvegekben 4 fnt 1.50 és fnt 2.** — a gyógyszerárakban Aradon, Kis-Szt-Miklós, Glogovác, Ú-Pécska, Német Szt-Péter, Székessut, Várjas, Menostor, Vinga, Orozifalva, Flibis, Guttenbrunn, Mária-Radna, Lippa, Kovaszinoz, Világos, Ágria, Ternova, Tauoz, Nádas, Pankota, Zaránd, Komló, Ú-Szt-Anna, Ú-Szt-Anna, Kurtoa, Sándorháza, Pászak, Knez, Billed, Bogaras, N.-Iósa, Gyertyámos, Kis-Beoskerék, Ú-Besenyő, Szt-András, Gyarmata, Tomás-Rékás, Topolovác, Józseffalva, Bolnoz, Lugos, Kizdia, Sutyin, Bokszeg, Boros-Jenő, Csermő, Kis-Jenő, Sikló, Székudvar, Elek, Kétegyháza, Gyula, Ú-Kigyós, Apáca, Megyes-Bodzá, Mező-Kovásháza, Tót-Komlós, Orosháza, Mezőhegyes, Pityaros, Csanád-Palota, Nagyat, Egres, Szerb-Szt-Péter, Hatzfeld, Lovrin, Nagy-Kikinda, Szakálháza, Mohala, Békés-Csaba, Tomesvár stb., valamint minden nagyobb és kisebb helyen Magyarországon és az összes ausztria-magyarországi városok gyógyszerárakban.

FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ÁRPAD orak gyógyszerárak Aradon, 5 és több üveget eredeti aron Ausztria-Magyarország bármely helyére küldenek gyökérboraimat üvegekben.

Óvakodjunk utánzatoktól! 1407

Kérjük határozottan

HUBERT ULLRICH-FELE GYÓGYFÜBORT.

Szilágyi Márton

Arad legnagyobb és legolcsóbb.

óra-javító
műhelye

a színház oldala mellett, Vörösmarty-utca 3. sz.

Raktáron mindennemű órák 3 évi jótállás mellett.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely szirtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májleltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely felhasználása után arról mindenkinek meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 3881

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerárakban.

Rovarcsipés, szunyogcsipés

ellen kitűnő eszköz a

COLUMBIA.

Ára hozzávaló folyadékkal együtt 1 korona 20 fillér.

Gyermekek hasmenése ellen egyedüli hatásos szer a

TANNIN-PASZTILLA.

Darabja 10 fillér.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátvás

gyógyszerárakban

3841

Arad, Szabadság-tér.

NÄGELE ANTAL

gyógyszerész a Szt. Háromsághoz

Temesvár, Gyárvaros fő-u. 44.

„HELÉN“arc- és kézcreme szepítők, máj-
foltok és mindennemű bőrtisz-
tatlanságok ellen. Este lefek-
vés előtt használandó.

Tégelye I. kor. Próbátégely 60 f.

„HELÉN“

mosdó víz üvegje I. korona.

„HELÉN“

pouder dobozza I. korona.

Hozzávaló szappan drb. 80 fill.

Üzlet átvétel!Tisztelettel értesitem a nagy-
érdemű helybéli és vidéki közön-
séget, ugyancsak nagyrabecsült
rendelőimet, hogy 15 évig**Gorzó és Társa**

cég alatt fennálló

szepítész üzletetamelynek fennállása óta tagja
voltam, a mai napon átvetem s azt
ezentúl a saját nevem alatt fogom
tovább vezetni. 818

Kiváló tisztelettel

Bolezni Antal,

szepítész. Salacz utca 2. sz.

Ház, birtok vétel és eladás,**terményközvetítő**kereskedelmi ügynöki
iroda**ZEINER IGNÁCZ**

Simonyi-utca 6. sz.

a leggyorsabban telje-
síti az e térenl 291**megbízásokat.**Van szerencsém a tisztelt építési-
vállalkozó és műszerkereskedő ura-
kat értesíteni, miszerint**Alváczán,**— Az Arad-Csanádi Egyesült-Vas-
utak vonalán — egy nagyobb szá-
bású**mészégető-telepet**létesítettem. Az általam égetett
mész kitűnően köt, a legjobb és
legkiadóbb minőségű egy, hogy
bármely célra is minden tekint-
etben megfelel. Az üzemet akként
rendeztem be, hogy t. vevőimet
gyorsan, bármely mennyiség ren-
delésénél is pontosan kielégíthetem.

Rendelések címre, Aradra küldendők.

Kiváló tisztelettel

Klein B. Vilmos

kereskedő Aradon. 1838

RÉZ ÉS VASBUTORGYÁR ARADON.Tisztelettel van szerencsém értesíteni a tavaszi salsónra való tekintettel a vil-
és kerttulajdonos urakat, hogy**kerti lugasaim, székeim-, padjaim- és napvédőim**elsőrendű, számtalan évekig tartó, rendkívül izléeses kiállításban nagy mennyiségben
rendelkezésre állnak bármilyen nagyság és méret szerint.

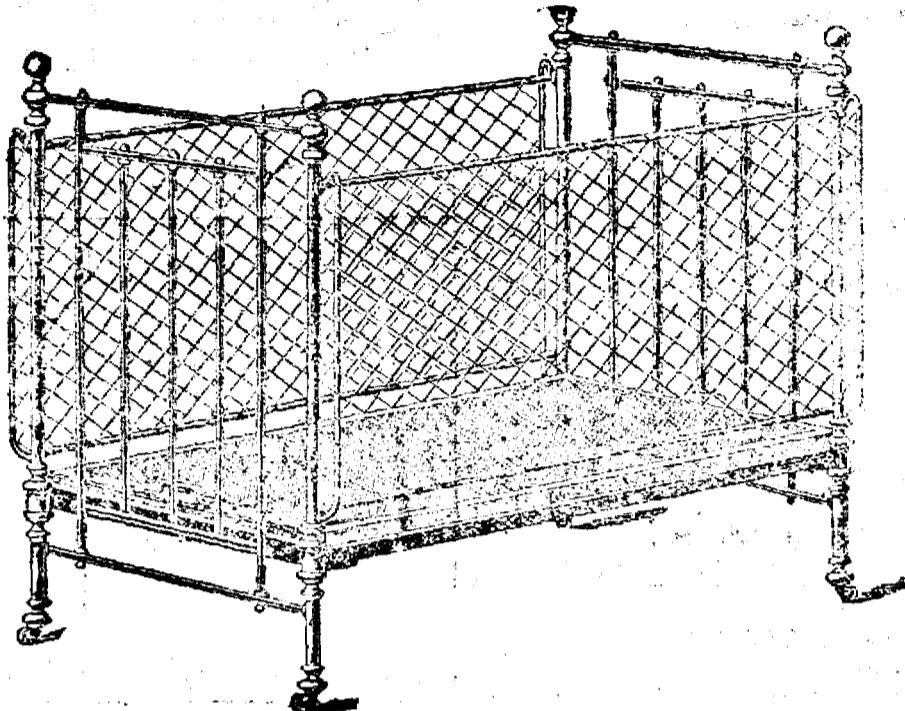
Saját gyártmányu

918

réz- és vasbutorok, sodrony-ágybetétek

pazar kiállításban.

kivánatra képes árjegyzékkel vagy írásbelileg szolgálak költségvetéssel.

Szíves megrendelést kér kitűnő tisztelettel

FLEISCHER TESTVÉREK.

Gyárhelyiség: Aulich Lajos-utca 14. szám.

Raktár: Lázár Vilmos-utca (Földes-palota.)

Telefon szám 423.

**Ábbázia
tengeri fürdő.**

Pompás levegő.

Kitűnő és olcsó
ellátás.**SZÁLLASY ALADÁR**

harisnya-kötődője

Arad, Forray-utca (Kristyóry-ház)

Elfogad mindennemű

harisnyák kötését és fejelését,

valamint 501

kстыűk, kamáslik, alsósok-
nyák, alsóingek és minden e
szakmába vágó javításokat.Női és férfi fejelés 50 fillértől 60—
70 fillérig, gyerek harisnya 40—50
fillérig, női harisnya új 80 fillértől
egész I. kor. 40 fillérig, férfi haris-
nya 60 fillértől I. kor. 20 fillérig.Magamat a t. közönség szíves
figyelmébe ajánlván és becsecs part-
fogását kérve, maradtam

kiv. tisztelettel SZÁLLASY ALADÁR

Kiadó lakások!November hó 1-ére az új-
nan épült Flórián-utca 6c szá-
mu házban**kényelmes és modern**

berendezéssel

2-3 és 4 szobás lakások.

Bővebbet 1803

Brunner Bélánál

Arad, Szabadság-tér 20.

Vegyeskereskedésbenegy ügyes izraelita
vallásu**Seged**

és egy jó házból való

fiu tanulónak

azonnal fölvetetik.

Szenes József,

1915 Soborsin.

Julius hónap

minden elképze.*

órajavítás

I korona.

Zsebóraüveg, mutató 10 kr.

Schwimmer Albert

órásmeister Aradon, 137

Szabadság-tér 5—6. szám alatt.

(Pálka kávéház mellett.)

Falióra javításokért

kivánatra

házhoz küldök.